

EL

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Βρυξέλλες, 30.10.2003
COM(2003) 650 τελικό

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
ΠΡΟΣ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ,
ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΙ
ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

Τσες ευκαιρίες για τα άτομα με αναπηρίες: ένα ευρωπαϊκό σχέδιο δράσης

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1.	Συνοψη	3
2.	Το πλαίσιο της πολιτικής	4
2.1.	Η γενική προσέγγιση της εε: στόχοι και μέσα	4
2.2.	Δεδομένα και τάσεις.....	7
2.3.	Κύρια επιτεύγματα της εε μέχρι τώρα.....	8
2.4.	Η ώθηση που δημιουργήθηκε από το ευρωπαϊκό έτος των ατόμων με αναπηρίες 2003	10
2.5.	Στρατηγικοί στόχοι για το μέλλον.....	13
3.	Το σχέδιο δράσης της εε για την αναπηρία.....	15
3.1.	Η λογική	15
3.2.	Η πρώτη φάση του σχεδίου δράσης της εε για την αναπηρία: 2004-2005	16
3.2.1.	Πρόσβαση και παραμονή στην απασχόληση.....	16
3.2.2.	Διά βίου μάθηση.....	20
3.2.3.	Χρήση του δυναμικού των νέων τεχνολογιών	22
3.2.4.	Προσβασιμότητα στα δημόσια κτίρια.....	24
4.	Παρακολούθηση και δομές ελεγχου.....	26
4.1.	Βελτίωση της ικανότητας πραγματοποίησης.....	26
4.1.1.	Ενίσχυση των δομών της επιτροπής.....	26
4.1.2.	Ενίσχυση της συνεργασίας με τα κράτη μέλη.....	27
4.1.3.	Επίτευξη της μέγιστης δυνατής συνεργασίας με άλλους διεθνείς οργανισμούς ή οργανώσεις	27
4.2.	Ενίσχυση της διακυβέρνησης.....	27
4.2.1.	Εμβάθυνση της συνεργασίας με τις μκο	27
4.2.2.	Έκκληση προς τους κοινωνικούς εταίρους να συνεισφέρουν πλήρως στην προώθηση της ισότητας για τα άτομα με αναπηρίες.....	28
4.2.3.	Υποβολή έκθεσης στα θεσμικά όργανα και στους οργανισμούς της εε	28
4.3.	Η έκθεση της εε σχετικά με την κατάσταση των ατόμων με αναπηρίες.....	28
4.3.1.	Η διετής έκθεση σχετικά με τη γενική κατάσταση των ατόμων με αναπηρίες στη διευρυμένη ευρωπαϊκή ένωση.....	28
4.3.2.	Εκπόνηση δεικτών πλαισίου, συλλογή δεδομένων και έρευνα.....	28
4.3.3.	Αξιολόγηση του σχεδίου δράσης της εε.....	29

1. ΣΥΝΟΨΗ

Ένα σημαντικό θέμα για την επιτυχία του Ευρωπαϊκού Έτους για τα άτομα με αναπηρίες 2003 είναι η επίτευξη βιώσιμων αποτελεσμάτων πέρα από το 2003. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, μαζί με όλους τους εμπλεκόμενους στο Ευρωπαϊκό Έτος εταίρους, επιθυμεί να βασιστεί στη δυναμική και στα επιτεύγματά του αντιμετωπίζοντας ταυτόχρονα νέες και σημαντικές προκλήσεις. Η παρούσα ανακοίνωση αποσκοπεί στην επίτευξη βιώσιμης και λειτουργικής προσέγγισης στα θέματα αναπηρίας στη διευρυμένη Ευρώπη. Θα αποτελέσει ένα σημείο αναφοράς και πλαίσιο για την ενίσχυση της διάστασης της αναπηρίας σε όλες τις σχετικές πολιτικές της ΕΕ, με την υποστήριξη και την ενθάρρυνση πολιτικών σε εθνικό επίπεδο.

Με την παρούσα ανακοίνωση περιγράφονται αντίστοιχα οι μακρόπνοες πρωτοβουλίες της ΕΕ που αποσκοπούν στην περαιτέρω ένταξη των ατόμων με αναπηρίες στο σύνολο μιας διευρυμένης οικονομίας και κοινωνίας της ΕΕ. Τρεις επιχειρησιακοί στόχοι αποτελούν το επίκεντρο της προτεινόμενης προσέγγισης: επίτευξη της πλήρους εφαρμογής της οδηγίας (2000/78/ΕΚ) για την ίση μεταχείριση στην απασχόληση και την εργασία, ενίσχυση της ένταξης των θεμάτων αναπηρίας στις σχετικές κοινοτικές πολιτικές και βελτίωση της πρόσβασης για όλους.

Ειδικότερα, με την παρούσα ανακοίνωση εισάγεται ένα κυλιόμενο πολυετές σχέδιο δράσης με χρονικό ορίζοντα το 2010. Ο στόχος του σχεδίου δράσης είναι η ένταξη των θεμάτων αναπηρίας στις σχετικές κοινοτικές πολιτικές και η ανάπτυξη συγκεκριμένων ενεργειών σε καίριους τομείς για την προώθηση της ενσωμάτωσης των ατόμων με αναπηρίες. Ως εργαλείο για την υποστήριξη της ένταξης των θεμάτων αναπηρίας στις βασικές πολιτικές της ΕΕ, η Επιτροπή θα δημοσιεύσει μια διετή έκθεση σχετικά με τη γενική κατάσταση των ατόμων με αναπηρίες στη διευρυμένη ΕΕ, λαμβάνοντας υπόψη τις νέες εξελίξεις στα κράτη μέλη. Ταυτόχρονα, η Επιτροπή προτείνει να ενισχύσει τη συμμετοχή των ενδιαφερόμενων μερών και των θεμελιωδών συντελεστών στο διάλογο πολιτικής προκειμένου να επιτευχθούν εκτεταμένες και διαρκείς αλλαγές στο σύνολο της οικονομίας και της κοινωνίας.

Επειδή η απασχόληση παραμένει ο πιο σημαντικός παράγοντας για την κοινωνική ένταξη, η πρώτη φάση της υλοποίησης του σχεδίου δράσης της ΕΕ για την αναπηρία - που πρόκειται να αναπτυχθεί το 2004 και το 2005 - θα επικεντρωθεί στη δημιουργία των συνθηκών που χρειάζονται για την προώθηση της απασχόλησης των ατόμων με αναπηρίες και θα καταστήσει ταυτόχρονα πιο προσιτή για αυτά την κανονική αγορά εργασίας σε όλη τη διευρυμένη Ένωση. Αντίστοιχα, η πρώτη φάση αυτού του σχεδίου δράσης θα επικεντρωθεί σε τέσσερις συγκεκριμένες ενέργειες προτεραιότητας που έχουν σχέση με την απασχόληση:

- πρόσβαση και παραμονή στην απασχόληση συμπεριλαμβανομένης και της καταπολέμησης των διακρίσεων·
- διά βίου μάθηση εκπαίδευση για την υποστήριξη και αύξηση της απασχολησιμότητας, της προσαρμοστικότητας, της προσωπικής ανάπτυξης και της ενεργού ιδιότητας του πολίτη·
- νέες τεχνολογίες για την ενίσχυση των ατόμων με αναπηρίες και συνεπώς για τη διευκόλυνση της πρόσβασης στην απασχόληση·
- πρόσβαση στα δημόσια κτίρια για να βελτιωθεί η συμμετοχή στο χώρο εργασίας και η ένταξη στην οικονομία και την κοινωνία.

Η διετής έκθεση της Επιτροπής σχετικά με τη γενική κατάσταση των ατόμων με αναπηρίες στη διευρυμένη Ευρώπη θα χρησιμεύσει ως βάση για τον εντοπισμό νέων προτεραιοτήτων που πρέπει να εξεταστούν στις ακόλουθες φάσεις του σχεδίου δράσης υπό το φως του αντίκτυπου των πολιτικών της ΕΕ στην κατάσταση των ατόμων με αναπηρίες.

2. ΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

2.1. Η γενική προσέγγιση της ΕΕ: στόχοι και μέσα

Η μακροχρόνια δέσμευση της ΕΕ απέναντι στους ανάπηρους πολίτες της συμβαδίζει με τη νέα προσέγγιση στην αναπηρία: η κοινωνία δεν θεωρεί πια τα άτομα με αναπηρίες ως παθητικούς παραλήπτες αντισταθμιστικής αποζημίωσης, η κοινωνία άρχισε να αναγνωρίζει τα νόμιμα αιτήματά τους για ίσα δικαιώματα και να συνειδητοποιεί ότι η συμμετοχή σχετίζεται άμεσα με την ένταξη. Η συμβολή στη διαμόρφωση της κοινωνίας χωρίς κανέναν αποκλεισμό αποτελεί συνεπώς το γενικό στόχο της ΕΕ: σε αυτό το πλαίσιο, η καταπολέμηση των διακρίσεων και η προώθηση της συμμετοχής των ατόμων με αναπηρίες στην οικονομία και στην κοινωνία διαδραματίζουν θεμελιώδη ρόλο.

Για την επίτευξη αυτών των στόχων η Επιτροπή αναπτύσσει μια συνεκτική και ολοκληρωμένη προσέγγιση η οποία χρησιμοποιεί ένα μείγμα εργαλείων. Στο πλαίσιο της ραγδαίας οικονομικής και κοινωνικής αναδιάρθρωσης, η Επιτροπή δεσμεύεται ιδιαίτερα να χρησιμοποιήσει πλήρως τις μεθόδους εθελοντικής συνεργασίας που εξασφαλίζουν τη δέουσα συμμετοχή όλων των ενδιαφερομένων: κράτη μέλη, κοινωνικοί εταίροι, κοινωνία των πολιτών κ.τ.λ. Πρόκειται κυρίως για την ανοικτή μέθοδο συντονισμού στους τομείς της απασχόλησης, της κοινωνικής ένταξης και της διά βίου μάθησης οι οποίες είναι πολύ σημαντικές για τα άτομα με αναπηρίες και των οποίων οι κοινοί στόχοι μπορούν να μεταφραστούν σε εθνικές πολιτικές και σε διαδεδομένες ορθές πρακτικές.

• Προώθηση του σεβασμού της ποικιλομορφίας μέσω των ατομικών δικαιωμάτων

Η αναγνώριση και η προστασία των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρίες αποτελεί το επίκεντρο των ενεργειών της ΕΕ. Το άρθρο 13 της συνθήκης ΕΚ παρέχει τη δυνατότητα στην Κοινότητα να προτείνει νομοθεσία με στόχο την καταπολέμηση των διακρίσεων, μεταξύ άλλων, για λόγους αναπηρίας. Έχει αναληφθεί ήδη δράση μέσω της οδηγίας της ΕΕ για την ίση μεταχείριση στην απασχόληση και την εργασία¹ και ειδικότερα μέσω του προγράμματος για την καταπολέμηση των διακρίσεων της ΕΕ. Εξάλλου, ειδικά ο Χάρτης Θεμελιωδών Δικαιωμάτων προστατεύει τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες και η προτεινόμενη ενσωμάτωσή του στη μελλοντική συνθήκη της ΕΕ αποτελεί θεμελιώδη εξέλιξη. Ο Χάρτης καθιστά τα πολιτικά, οικονομικά και αστικά δικαιώματα αδιαχώριστα από τα κοινωνικά δικαιώματα. Στα άρθρα του 21 και 26 καθορίζονται τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες. Ειδικότερα στο άρθρο 26 αναγνωρίζεται ως θεμελιώδες δικαίωμα "το δικαίωμα των ατόμων με αναπηρίες να επωφελούνται από μέτρα που προορίζονται για την εξασφάλιση της ανεξαρτησίας τους, της κοινωνικής και επαγγελματικής ενσωμάτωσης και της συμμετοχής στη ζωή της κοινότητας".

• Πιο προσβάσιμο περιβάλλον μέσω της εξάλειψης των φραγμών

¹ Οδηγία του Συμβουλίου 2000/78/ΕΚ της 27ης Νοεμβρίου 2000, ΕΕ L 303 της 2ας Δεκεμβρίου 2000.

Η ΕΕ θεωρεί επίσης την αναπηρία ως ένα κοινωνικό κατασκεύασμα. Το κοινωνικό μοντέλο της αναπηρίας στην ΕΕ τονίζει τους περιβαλλοντικούς φραγμούς στην κοινωνία οι οποίοι εμποδίζουν την πλήρη συμμετοχή των ατόμων με αναπηρίες στην κοινωνία. Αυτοί οι φραγμοί πρέπει να εξαλειφθούν με βάση την ανακοίνωση της Επιτροπής του Μαΐου 2000 με τίτλο "Για μία Ευρώπη χωρίς φραγμούς για τα άτομα με ειδικές ανάγκες"² που έχει σημαντικές συνέπειες στο τρόπο με τον οποίο εξελίσσονται τώρα οι πολιτικές και η νομοθεσία σχετικά με την αναπηρία. Τα θέματα πρόσβασης και κινητικότητας αντιμετωπίζονται τώρα με βάση τις ίσες ευκαιρίες και το δικαίωμα συμμετοχής. Ειδικότερα, έχει καταστεί σημαντικό να εξασφαλιστεί η εξάλειψη των τεχνικών και νομικών φραγμών για την αποτελεσματική συμμετοχή των ατόμων με αναπηρίες στην οικονομία και την κοινωνία που βασίζονται στη γνώση για να τους δοθεί η δυνατότητα να επωφεληθούν από το δυναμικό της κοινωνίας της πληροφορίας.

- **Ενθάρρυνση της ένταξης μέσω της απασχόλησης: η Ευρωπαϊκή Στρατηγική για την Απασχόληση, τα διαρθρωτικά ταμεία και ο εκσυγχρονισμός της κοινωνικής προστασίας**

Η πρόσβαση στην απασχόληση είναι σημαντική για την ενσωμάτωση των ατόμων με αναπηρίες στην οικονομία και στην κοινωνία στο σύνολό τους. Η συμμετοχή στην αγορά εργασίας επιτρέπει στους ανθρώπους να κερδίσουν τα απαραίτητα για τη ζωή τους και να συμμετάσχουν πιο πλήρως στη ζωή. Επίσης δίνει πρόσθετη αξιοπρέπεια στα άτομα και μεγαλύτερο βαθμό ανεξαρτησίας. Η Ευρωπαϊκή Στρατηγική για την Απασχόληση συμβάλλει στη γενική μετατόπιση της έμφασης από τα ειδικά για την αναπηρία προγράμματα προς μία πιο ολοκληρωμένη προσέγγιση. Οι ενεργείς πολιτικές των κρατών μελών που σχεδιάζονται με στόχο την καταπολέμηση της μαζικής ανεργίας μετατράπηκαν σε πιο εξατομικευμένες πολιτικές που χαράζονται για την αντιμετώπιση των αναγκών διαφόρων ατόμων, συμπεριλαμβανομένων και αυτών που ανήκουν σε ιδιαίτερα ευάλωτες ομάδες όπως είναι τα άτομα με αναπηρίες. Τα κύρια προγράμματα του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου και η κοινοτική πρωτοβουλία EQUAL, που είναι τα κύρια χρηματοδοτικά μέσα με τα οποία η Κοινότητα μεταφράζει σε δράση τους στόχους της όσον αφορά την απασχόληση των ατόμων με αναπηρίες, χρηματοδοτούν ένα ευρύ φάσμα ενεργειών για την ενσωμάτωση των ατόμων με αναπηρίες στην αγορά εργασίας. Επιπλέον, η Επιτροπή προσπαθεί να εξασφαλίσει συνεχή και πιο εκτεταμένα δικαιώματα παραμονής για εργαζόμενους με αναπηρίες σε σύγκριση με άλλες κατηγορίες των διακινουμένων εργαζομένων της ΕΕ.

Σύγχρονα συστήματα κοινωνικής προστασίας είναι σημαντικά για την παροχή της δέουσας υποστήριξης σε άτομα με αναπηρίες, τα οποία δεν είναι σε θέση να εξασφαλίσουν επαρκές εισόδημα από την εργασία και για την προώθηση της πρόσβασης στην απασχόληση για τους αποκλεισμένους από την αγορά εργασίας που έχουν την ικανότητα να κερδίσουν τα απαραίτητα για τη ζωή τους. Συνεπώς αποδίδεται ιδιαίτερη προσοχή στην παροχή κινήτρων με επιδόματα σε σχέση με την εργασία για να γίνει πιο ελκυστική η εργασία και να υπερνικηθούν οι συνέπειες των "παροχών παγίδων". Αυτή η μετατόπιση από την μακροπρόθεσμη εξάρτηση από τις παθητικές παροχές προνοίας σε ενεργητικά μέτρα της αγοράς εργασίας, εάν προσαρμόζεται δεόντως στις ατομικές καταστάσεις, θα έχει θετική επίδραση στην οικονομική κατάσταση των δικαιούχων καθώς και στην αυτοεκτίμησή τους. Επίσης μπορεί να βελτιώσει τη δομή και την ποιότητα των δημοσίων δαπανών και να συμβάλει στο να καταστούν μεσοπρόθεσμα πιο βιώσιμες.

² COM(2000) 284 τελικό της 12.5.2000.

Από την άποψη αυτή, ο τομέας των επιχειρήσεων διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην προώθηση της καλύτερης ενσωμάτωσης, προς όφελος τόσο των ίδιων των εταιρειών όσο και των αναπήρων εργαζομένων και πελατών. Σήμερα αναπτύσσονται στρατηγικές προοδευτικής ενσωμάτωσης, ενώ οι εταιρείες θεωρούν ότι τα έξοδα που προκύπτουν από τις αναπροσαρμογές στο χώρο εργασίας και στα αγαθά και στις υπηρεσίες είναι από τη φύση τους μεταβατικά. Η Επιτροπή από την πλευρά της είναι πρόθυμη να υποστηρίξει τις προσπάθειες για να αναγνωριστούν ευρύτερα τα στρατηγικά οικονομικά οφέλη σχετικά με την ένταξη των ατόμων με αναπηρίες στην αγορά εργασίας.

- **Προώθηση της κοινωνικής ενσωμάτωσης και καταπολέμηση της περιθωριοποίησης: η διαδικασία της ευρωπαϊκής κοινωνικής ένταξης**

Στο ευρύτερο πλαίσιο της στρατηγικής της Λισσαβώνας, η ενίσχυση των ίσων ευκαιριών για τα άτομα με αναπηρίες υπερβαίνει την ενσωμάτωση μέσω της απασχόλησης. Σχετικά με αυτό, η νέα διαδικασία κοινωνικής ενσωμάτωσης, η οποία άρχισε με πρωτοβουλία του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της Νίκαιας με βάση την ανοικτή μέθοδο συντονισμού, έχει το δυναμικό να βοηθήσει τα κράτη μέλη στην πιο αποτελεσματική καταπολέμηση της περιθωριοποίησης των αναπήρων ατόμων εξασφαλίζοντας παράλληλα ότι δεν αποκλείονται οι πιο ευάλωτες ομάδες από την πρόσβαση σε βασικά δικαιώματα, υπηρεσίες και πόρους. Μετά την εξέταση του δεύτερου γύρου των εθνικών σχεδίων δράσης για το 2003-2005, η Επιτροπή εκπονεί νέα κοινή έκθεση προς έγκριση στο πλαίσιο των προετοιμασιών για το εαρινό Συμβούλιο του 2004. Επιπλέον η Επιτροπή θα συμμετάσχει ενεργά στο πλαίσιο της επιτροπής κοινωνικής προστασίας, στη θέσπιση κατάλληλων δεικτών για τη μέτρηση της προόδου προς την εξάλειψη της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού.

- **Ενίσχυση της ικανότητας δράσης και βελτίωση των κοινωνικών δομών που υποστηρίζουν τη συμμετοχή: ένταξη της διάστασης της αναπηρίας στους σχετικούς τομείς πολιτικής**

Η υποστήριξη των ατόμων με αναπηρίες ώστε να αποτελέσουν αναπόσπαστο τμήμα της οικονομίας και της κοινωνίας ως σύνολο σημαίνει συμμετοχή στα κοινά για όλους όσους μπορούν και σε κάθε τομέα όπου αυτό είναι δυνατόν - παρά διαχωρισμός σε ειδικές ρυθμίσεις αναπηρίας. Η ένταξη στα κοινά απαιτεί καλά πληροφορημένη χάραξη πολιτικής και ευρεία συμμετοχή στη διαδικασία πολιτικής για να εξασφαλιστεί ότι τα άτομα με αναπηρίες και οι διαφορετικές τους ανάγκες και εμπειρίες, αποτελούν τον πυρήνα της χάραξης πολιτικής κάθε φορά που έχει αντίκτυπο, άμεσα ή έμμεσα, στη ζωή τους.

Πρέπει να σημειωθεί ιδίως ότι τα συστήματα υγειονομικής περίθαλψης καλούνται τώρα να δώσουν νέα σημασία στο στόχο να έχουν τη δυνατότητα οι ηλικιωμένοι και/ή τα άτομα με αναπηρίες να συνεχίσουν να διάγουν ενεργό, υγιή και ανεξάρτητο βίο και σε μεγάλη ηλικία. Πρέπει να δοθεί έμφαση στις προληπτικές στρατηγικές συμπεριλαμβανομένης και της υγιεινότερης διατροφής και της φυσικής και διανοητικής δραστηριότητας, αρχίζοντας ήδη με τον τρόπο ζωής των νέων και των μεσήλικων. Η Επιτροπή και το Συμβούλιο ενέκριναν κοινή έκθεση σχετικά με την υποστήριξη εθνικών στρατηγικών για το μέλλον της υγειονομικής περίθαλψης και της φροντίδας των ηλικιωμένων στις 10 Μαρτίου 2003³, στην οποία ορίζονται οι βάσεις για περαιτέρω πολιτική συνεργασία γύρω από τρεις θεμελιώδεις στόχους: πρόσβαση για όλους, ποιότητα και οικονομική βιωσιμότητα των συστημάτων υγειονομικής περίθαλψης. Έως την άνοιξη του 2004, η Επιτροπή θα εκδώσει ανακοίνωση στην οποία

³ SOC 116.

καθορίζονται προτάσεις για περαιτέρω συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών, οι οποίες θα είναι μία ευκαιρία για την ένταξη των θεμάτων αναπηρίας στο σημαντικό αυτό τομέα.

2.2. Δεδομένα και τάσεις

Η ευαισθητοποίηση σχετικά με τη συμβολή των ατόμων με αναπηρίες στην κοινωνία αποτελεί σημαντική πτυχή της προσέγγισης της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Τα ζητήματα της μέτρησης είναι συνεπώς σημαντικά στο πλαίσιο αυτό. Το έργο αυτό δεν είναι εύκολο. Οι ορισμοί και τα κριτήρια για τον καθορισμό της αναπηρίας καθορίζονται σήμερα στην εθνική νομοθεσία και στις διοικητικές πρακτικές και διαφέρουν σε όλα τα σημερινά κράτη μέλη ανάλογα με τις αντιλήψεις και τις προσεγγίσεις για την αναπηρία. Μια συγκριτική μελέτη που ανατέθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή⁴ απεικονίζει τις διαφορές μεταξύ των ατόμων με αναπηρίες καθώς και τους πολλούς και διάφορους ορισμούς της έννοιας της αναπηρίας. Οι διαφορές αυτές αποτελούν εμπόδιο για τη συλλογή συγκρίσιμων και ομαδοποιημένων δεδομένων· η έκθεση αποδεικνύει επίσης ότι υπάρχει ανάγκη δράσης όσον αφορά την ανταλλαγή πληροφοριών και την εξαγωγή διδαγμάτων για τη βελτίωση των πολιτικών στον τομέα αυτόν.

Μία δυνατότητα είναι να εξεταστούν τα αποτελέσματα των ερευνών που πραγματοποιήθηκαν σε επίπεδο ΕΕ. Οι ενοποιημένοι αριθμοί της έρευνας Πάνελ Νοικοκυριών της Ευρωπαϊκής Κοινότητας με βάση τη δήλωση αναπηρίας που κάνουν οι ίδιοι οι ερωτώμενοι φαίνονται να είναι αρκετά σταθεροί κατά τη διάρκεια όλων των ετών. Δείχνουν ότι το 14,5% του πληθυσμού της ΕΕ σε ηλικία εργασίας (δηλ. ηλικίας μεταξύ 16 και 64 ετών) δηλώνουν κάποια μορφή αναπηρίας.⁵ Αυτό σημαίνει ότι σχεδόν 15% των γυναικών (ηλικίας 16-64 ετών) και 14% των ανδρών (ηλικίας 16-64 ετών) δηλώνουν είτε μια μέτριου ή σοβαρού βαθμού αναπηρία. Για 14 κράτη μέλη⁶, το ποσοστό αντιστοιχεί σε περίπου 26 εκατομμύρια άτομα σε ηλικία εργασίας. Στις 10 υποψήφιες χώρες, αναφέρεται ότι 25% του πληθυσμού⁷ υφίσταται κάποια μορφή αναπηρίας. Αυτοί οι αριθμοί αποδεικνύουν σαφώς ότι τα άτομα με αναπηρίες δεν είναι μειονότητα. Συνεπώς το θέμα της ένταξης των ατόμων με αναπηρίες πρέπει να θεωρηθεί ως ένα θέμα ανησυχίας για το σύνολο της κοινωνίας το οποίο και απαιτεί τη συμβολή όλων μας.

Αυτοί οι αριθμοί προβάλλουν επίσης δύο σημαντικά θέματα. Πρώτον, υπάρχει συσχέτιση μεταξύ ηλικίας και αναπηρίας. Σήμερα το 63% των ατόμων με αναπηρίες είναι ηλικίας άνω των 45 ετών και το ποσοστό την αναπηρίας είναι πιθανόν να αυξηθεί, εφόσον πολλοί άνθρωποι αναπτύσσουν αναπηρίες σε μεγαλύτερη ηλικία. 20% των ατόμων ηλικίας μεταξύ 60 και 64 έχουν μια σοβαρή αναπηρία· 17,1% δηλώνουν αναπηρία μέτριου βαθμού, ενώ μόνον το 6,3% αυτών που δεν δηλώνουν αναπηρία ανήκουν στην ομάδα ηλικίας 60-64⁸. Οι δημογραφικές τάσεις παρουσιάζουν καλύτερη υγειονομική περίθαλψη για άτομα με αναπηρίες καθώς και μεγαλύτερο προσδόκιμο ζωής. Είναι συνεπώς σαφές ότι ο αριθμός των ατόμων με αναπηρίες στην Ευρωπαϊκή Ένωση αυξάνεται - και θα συνεχίσει να αυξάνεται - ως συνέπεια της γήρανσης του πληθυσμού. Όλα αυτά τονίζουν την ανάγκη για αύξηση των

⁴ Comparative Study of Definitions of Disability, Brunel University, 2003.

⁵ "Αναπηρία και κοινωνική συμμετοχή στην Ευρώπη", Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία (Eurostat), θέμα 3 "Πληθυσμός και κοινωνικές συνθήκες", 2001, ISBN 92-894-1577-0.

⁶ Η Σουηδία δεν συμπεριλαμβάνεται στην ανάλυση επειδή δεν διατίθενται δεδομένα για τη Σουηδία στο Πάνελ νοικοκυριών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (European Community Household Panel (ECHP)).

⁷ Ευρωβαρόμετρο 2002 για τις υποψήφιες χώρες.1: Η κοινωνική κατάσταση στις υποψήφιες χώρες της ΕΕ (σελίδα 127).

⁸ Βλέπε υποσημείωση 5.

ευκαιριών για όλους στον τομέα της προσβασιμότητας, με τη χρήση γενικών λύσεων που διατυπώνονται κυρίως με την αρχή «Σχεδιασμός για όλους» (Design for All).

Δεύτερον, οι αριθμοί παρουσιάζουν ένα σημαντικό ανεκμετάλλευτο δυναμικό για την ανάπτυξη της οικονομικής μεγέθυνσης. Μόνον το 42% των ατόμων με αναπηρίες έχουν απασχόληση σε σύγκριση με σχεδόν το 65% των ατόμων χωρίς αναπηρία και 52% των αναπήρων ατόμων είναι οικονομικά ανενεργοί, σε σύγκριση με μόνον το 28% των μη αναπήρων⁹. Μολονότι η αναπηρία παραμένει σημαντικό εμπόδιο για την ένταξη μέσω της εργασίας, οι αριθμοί αυτοί απεικονίζουν το μέγεθος του έργου. Με την εξάλειψη των φραγμών στην αγορά εργασίας θα είναι δυνατόν να δημιουργηθούν ευκαιρίες.

2.3. Κύρια επιτεύγματα της ΕΕ μέχρι τώρα

- **Συμβολή στην εξάλειψη των διακρίσεων με τη χρήση του άρθρου 13 της συνθήκης**

Με βάση την πρόταση της Επιτροπής, το Συμβούλιο ενέκρινε στις 27 Νοεμβρίου 2000 την οδηγία 2000/78/ΕΚ¹⁰, "για τη διαμόρφωση γενικού πλαισίου για την ίση μεταχείριση στην απασχόληση και την εργασία". Η οδηγία απαγορεύει τυχόν διακρίσεις, άμεσες ή έμμεσες, για λόγους θρησκείας ή πίστης, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού. Όσον αφορά την αναπηρία, η οδηγία αυτή αναγνωρίζει ότι η έλλειψη πρόβλεψης εύλογων προσαρμογών στο χώρο εργασίας μπορεί να αποτελεί διάκριση. Από πρακτική άποψη στις 'εύλογες προσαρμογές' περιλαμβάνονται μέτρα για την αναπροσαρμογή του χώρου εργασίας μεμονωμένων εργαζομένων με αναπηρία, π.χ. με την προσαρμογή των χώρων και του εξοπλισμού, καθώς και του ωραρίου εργασίας κλπ., για να διευκολυνθεί η πρόσβασή τους στην απασχόληση. Τα κράτη μέλη πρέπει να μεταφέρουν τις διατάξεις της οδηγίας στο εθνικό δίκαιο έως το Δεκέμβριο του 2003. Επίσης έχουν τη δυνατότητα να παρατείνουν για άλλα τρία έτη της μεταφορά της οδηγίας όσον αφορά τις διατάξεις της για την αναπηρία και την ηλικία.

Το πρόγραμμα κοινοτικής δράσης για την καταπολέμηση των διακρίσεων (2001-2006)¹¹ έχει ως στόχο να βοηθήσει τα κράτη μέλη στην καταπολέμηση των διακρίσεων. Παρέχει τη δυνατότητα στην Επιτροπή να χρηματοδοτήσει ορισμένες δραστηριότητες για την καταπολέμηση των διακρίσεων λόγω αναπηρίας, όπως τη δημιουργία δικτύων και εταιρικών σχέσεων, προεδρικές συνδιασκέψεις, εθνικές ημερίδες πληροφόρησης που διοργανώνονται από τα κράτη μέλη για την αύξηση της ενημέρωσης σχετικά με τις εξελίξεις στον τομέα της αναπηρίας, εκστρατείες, μελέτες, κ.λπ., επιδιώκοντας ταυτόχρονα τη μέγιστη εμπλοκή των ίδιων των ατόμων με αναπηρίες και των οργανώσεων που τους εκπροσωπούν. Με το πρόγραμμα συγχρηματοδοτούνται επίσης τα έξοδα λειτουργίας διαφόρων ΜΚΟ ευρωπαϊκού επιπέδου που εκπροσωπούν άτομα με αναπηρίες, όπως το Ευρωπαϊκό Φόρουμ Αναπηρίας (European Disability Forum - EDF), κ.λπ..

- **Προώθηση των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρίες σε επίπεδο Ηνωμένων Εθνών και μέσω της συνεργασίας για την ανάπτυξη της ΕΚ**

⁹ Μελέτη με θέμα "Η κατάσταση απασχόλησης των ατόμων με αναπηρίες στην ΕΕ", Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Γενική Διεύθυνση Απασχόλησης και Κοινωνικών Υποθέσεων, 2001. Πηγή δεδομένων: Πάνελ Νοικοκυριών της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, 1996.

¹⁰ Επίσημη Εφημερίδα, L 303, 2.12.2000.

¹¹ Απόφαση του Συμβουλίου 2000/750/ΕΚ της 27ης Νοεμβρίου 2000, ΕΕ L 303 της 2ας Δεκεμβρίου 2000.

Η Επιτροπή υποστηρίζει τις παγκόσμιες προσπάθειες ώστε να διασφαλιστεί ότι τα άτομα με αναπηρίες απολαμβάνουν πλήρως και ισομερώς τα ανθρώπινα δικαιώματα, κυρίως μέσω της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για την προώθηση και την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων για τα άτομα με αναπηρίες. Αναγνωρίζοντας ότι τα διεθνή ανθρώπινα δικαιώματα πρέπει να προσαρμόζονται στις καταστάσεις που αντιμετωπίζουν τα άτομα με αναπηρίες, η πρωτοβουλία αυτή είναι σύμφωνη με την κοινοτική προσέγγιση στην αναπηρία, η οποία βασίζεται στα δικαιώματα του ανθρώπου. Αυτά πραγματοποιούνται με βάση το άρθρο 13 της συνθήκης ΕΚ, που παρέχει στην Κοινότητα τη δυνατότητα να αναλαμβάνει πρωτοβουλίες για την καταπολέμηση των διακρίσεων λόγω αναπηρίας. Η Επιτροπή έχει λάβει θετική στάση απέναντι στο εργαλείο αυτό και συμβάλει ενεργά στην ανάπτυξή του. Τον Ιανουάριο 2003 εξέδωσε ανακοίνωση με τίτλο "Για ένα νομικά δεσμευτικό μέσο των Ηνωμένων Εθνών για την προώθηση και την προστασία των δικαιωμάτων και της αξιοπρέπειας των ατόμων με ειδικές ανάγκες"¹². Με την ανακοίνωση αυτή καθορίζεται η υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το εργαλείο αυτό και εξηγείται γιατί είναι απαραίτητη η ενεργός συμμετοχή της Ευρωπαϊκής Κοινότητας στην ανάπτυξή του. Ιδίως, η Επιτροπή ζήτησε οδηγίες διαπραγμάτευσης επειδή ένα μέρος της Σύμβασης αφορά την καταπολέμηση των διακρίσεων, τομέας που ανήκει στην αρμοδιότητα της Κοινότητας μετά τη συνθήκη του Άμστερνταμ και το άρθρο 13. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο υποστηρίζει την ανακοίνωση της Επιτροπής και θεωρεί κυρίως ότι η έγκριση μιας θεματικής διεθνούς σύμβασης σχετικά με τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες θα ενισχύσει την προβολή του θέματος της αναπηρίας στο σημερινό σύστημα ανθρωπίνων δικαιωμάτων και θα διευθετήσει τις διαφορές που συνεπάγεται η αναπηρία.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενθαρρύνει επίσης τις αντιπροσωπείες της ΕΚ στις αναπτυσσόμενες χώρες να καταβάλουν περαιτέρω προσπάθειες για να εξασφαλισθεί ότι η αναπηρία αντιμετωπίζεται στο πλαίσιο της συνεργασίας ανάπτυξης. Σχετικό σημείωμα καθοδήγησης σχετικά με το ζήτημα αυτό έχει αποσταλεί σε όλες τις αντιπροσωπείες.

- **Προώθηση της ελεύθερης κυκλοφορίας**

Σημαντικές συνέπειες για την κινητικότητα των ατόμων με αναπηρίες και για την ικανότητά τους να επωφεληθούν από μία εκ των θεμελιωδών ελευθεριών της συνθήκης ανακύπτουν από την ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων. Αυτή η ελευθερία καθίσταται ακόμη πιο σημαντική σε μια διευρυμένη Ένωση με 25 κράτη μέλη και στο πλαίσιο της αυξανόμενης παγκοσμιοποίησης των οικονομιών και των κοινωνιών. Η Επιτροπή έχει ήδη δεσμευτεί να αναθεωρήσει την τρέχουσα εξαίρεση των παροχών αναπηρίας από τις διατάξεις για τη δυνατότητα εξαγωγής του κανονισμού ΕΟΚ 1408/71 με στόχο να μειωθεί ο αριθμός αυτών των παροχών, η εξαγωγή των οποίων δεν επιτρέπεται σήμερα.

- **Προετοιμασία για τη διεύρυνση**

Οι υποψήφιες χώρες για να γίνουν μέλη της Ένωσης πρέπει να ενσωματώσουν στις πολιτικές και στις πρακτικές τους τα κοινωνικά "κεκτημένα" της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Σύμφωνα με αυτό, η κατάσταση των ατόμων με αναπηρίες αξιολογήθηκε το 2001 και το 2002 στο πλαίσιο των τακτικών εκθέσεων. Το Ευρωπαϊκό Έτος των Ατόμων με Αναπηρίες 2003 έδωσε τη δυνατότητα στις υποψήφιες χώρες να λάβουν μέρος όσο το δυνατόν περισσότερο στις δραστηριότητες του Έτους. Ωστόσο, η ανάγκη να αποκτηθεί γνώση σχετικά με την κατάσταση και να εντοπιστούν οι γενικές ανάγκες των ατόμων με αναπηρίες στις προσχωρούσες και τις υποψήφιες χώρες εξακολουθεί να έχει ζωτική σημασία. Αυτό θα έχει

¹² COM(2003) 16 τελικό της 24.1.2003.

σημαντικές συνέπειες για την ανάπτυξη σύγχρονων και αποτελεσματικών στρατηγικών για την αναπηρία, κυρίως όσον αφορά την παροχή συστημάτων υποστήριξης και κοινοτικών υπηρεσιών φροντίδας προσαρμοσμένων στις ειδικές συνθήκες κάθε χώρας. Η Επιτροπή άρχισε ήδη μια μελέτη για την ανάλυση της κατάστασης των ατόμων με αναπηρίες σε θεραπευτικά ιδρύματα στα κράτη μέλη της ΕΕ και στις προσχωρούσες και υποψήφιες χώρες στην οποία θα ληφθούν επίσης υπόψη και οι πτυχές των ανθρώπινων δικαιωμάτων. Επιπλέον, με την ανοικτή μέθοδο συντονισμού που εφαρμόζεται σήμερα στην Ευρωπαϊκή Στρατηγική για την Απασχόληση καθώς και με την ευρωπαϊκή διαδικασία κοινωνικής ένταξης θα υποστηριχθούν οι διαδικασίες μάθησης και θα καταστεί δυνατή η ανάπτυξη κατάλληλων προσεγγίσεων προς την επίτευξη των κοινών στόχων της ΕΕ.

Η Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Φόρουμ Αναπηρίας δεσμεύτηκαν επίσης από κοινού σε ένα σχέδιο δημιουργίας ικανότητας για οργανώσεις ατόμων με αναπηρίες στις προσχωρούσες και υποψήφιες χώρες το οποίο χρηματοδοτείται από το πρόγραμμα Phare. Πρόκειται για ένα σημαντικό τομέα εργασίας που θα διευκολύνει σημαντικά τη διαδικασία διεύρυνσης σε σχέση με την αναπηρία με τη βελτίωση της κατανόησης μεταξύ των ενδιαφερομένων κύκλων σε όλα τα επίπεδα. Η έναρξη διαλόγου με τους διάφορους ενδιαφερόμενους κύκλους για να εντοπιστούν οι ανάγκες και οι δυνατότητες συνεργασίας ενθαρρύνοντας ταυτόχρονα τη δημιουργία εταιρικών σχέσεων μεταξύ των υποψηφίων χωρών και των ομολόγων τους στην ΕΕ και των σχεδίων, θα συμβάλει σημαντικά στη διάδοση των αποτελεσμάτων του σχεδίου αυτού. Αυτός ο διάλογος θα βασιστεί στην πρόοδο που σημειώθηκε για την παροχή της δυνατότητας σε άτομα με αναπηρίες να εμπλακούν στις διαδικασίες λήψης πολιτικών αποφάσεων που έχουν αντίκτυπο στη ζωή τους. Τέλος, η συμμετοχή σε προγράμματα κοινοτικής δράσης αποτελεί χρήσιμη προετοιμασία για την ένταξη. Σε ορισμένους τομείς, οι προσχωρούσες και υποψήφιες χώρες κλήθηκαν από το 2002 και μετά να συμμετάσχουν στα προγράμματα της ΕΕ που έχουν σχέση με την προώθηση της απασχόλησης, την καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού και των διακρίσεων, τη βελτίωση της πρόσβασης στην εκπαίδευση και την κατάρτιση και την προώθηση της ισότητας των δύο φύλων.

2.4. Η ώθηση που δημιουργήθηκε από το Ευρωπαϊκό Έτος των Ατόμων με Αναπηρίες 2003

Η ΕΕ, για να ενισχύσει τη δέσμευσή της και να ευαισθητοποιήσει σχετικά με τα θέματα αναπηρίας γενικότερα, αποφάσισε να ανακηρύξει το έτος 2003 ως το Ευρωπαϊκό Έτος των Ατόμων με Αναπηρίες (ΕΕΑΑ). Το σχέδιο για το Ευρωπαϊκό Έτος που αναπτύχθηκε από την Επιτροπή και τα κράτη μέλη προσέφερε στα άτομα με αναπηρίες σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο μια μοναδική ευκαιρία να προβάλλουν τα θέματα που τα αφορούν και να συμβάλλουν στον εντοπισμό των προτεραιοτήτων πολιτικής και την ενθάρρυνση ειδικών ενεργειών. Το Έτος διαμορφώθηκε ως λαϊκή εκστρατεία, βασισμένη στη συσπείρωση των μη κυβερνητικών οργανώσεων που εκπροσωπούν τα άτομα με αναπηρίες, όπως είναι το Ευρωπαϊκό Φόρουμ Αναπηρίας και οι οργανώσεις αναπηρίας σε εθνικό επίπεδο· στη δέσμευση της δημόσιας διοίκησης· στους κοινωνικούς εταίρους, την εταιρική υποστήριξη και τις οργανώσεις των παροχών υπηρεσιών. Το ΕΕΑΑ συνεπώς είχε τη δυνατότητα να κινητοποιήσει την κοινωνία της ΕΕ στο σύνολό της. Ειδική μνεία πρέπει να γίνει στη σημαντική δέσμευση και υποστήριξη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, το οποίο διοργάνωσε κυρίως ένα Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο των Ατόμων με Αναπηρίες, της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής, της Επιτροπής των Περιφερειών και επίσης των διεθνών οργανώσεων όπως είναι το Συμβούλιο της Ευρώπης κ.λπ.

Το ίδιο το ΕΕΑΑ σχεδιάστηκε ως μια διαδικασία χωρίς αποκλεισμούς και διαρθρώθηκε με μοναδικό τρόπο έτσι ώστε τα ίδια τα άτομα με αναπηρίες ήταν σε θέση να συμβάλουν στον

ορισμό της έννοιας του Έτους και οι οργανώσεις τους διαδραμάτισαν σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση της εκστρατείας σε επίπεδο ΕΕ και σε εθνικό επίπεδο, μέσω της εμπλοκής τους σε εθνικούς φορείς συντονισμού, του σχεδιασμού των θεμελιωδών μηνυμάτων του ΕΕΑΑ, της επιλογής του λογοτύπου του και του συνθήματός του, κ.λπ. Χιλιάδες εκδηλώσεις πραγματοποιήθηκαν σε όλες τις συμμετέχουσες χώρες για την προώθηση των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρίες και την αύξηση της ενημέρωσης σχετικά με τους φραγμούς που αντιμετωπίζουν καθημερινά στην κοινωνία. Ενέργειες πραγματοποιήθηκαν ταυτόχρονα σε ευρωπαϊκό, εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο με τη συμμετοχή πολλών και διαφορετικών ενδιαφερομένων κύκλων: άτομα με αναπηρίες, οι οικογένειές τους και οι οργανώσεις που τους εκπροσωπούν, άτομα χωρίς αναπηρίες, υπεύθυνοι για τη λήψη αποφάσεων σε όλα τα επίπεδα, οι κοινωνικοί εταίροι και οι σχετικοί ενδιαφερόμενοι από το δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα.

Μέσω των πολλών διασκέψεων και δημοσίων συζητήσεων που πραγματοποιήθηκαν σε όλη την Ευρώπη και καλύφθηκαν συχνά από τον τύπο και προβλήθηκαν στο διαδίκτυο, το Ευρωπαϊκό Έτος προσέφερε μια μοναδική ευκαιρία στα άτομα με αναπηρίες και στις οργανώσεις που σχετίζονται με την αναπηρία σε όλα τα επίπεδα να προωθήσουν τα δικαιώματα και την πλήρη συμμετοχή των ατόμων με αναπηρίες στην κοινωνία και την οικονομία. Οι συζητήσεις που πραγματοποιήθηκαν απέδειξαν ότι τα άτομα με αναπηρίες σε όλη την ΕΕ έχουν πολλές κοινές ανησυχίες και πάνω από όλα, ότι αυτά τα θέματα προβληματίζουν όλη την κοινωνία στο σύνολό της. Πρόκειται κυρίως για το στιγματισμό και τον κοινωνικό αποκλεισμό, την ανάγκη για μεγαλύτερη ενίσχυση, κινητικότητα και πρόσβαση, τη βελτίωση της ποιότητας ζωής και τη δέουσα περίθαλψη. Τονίστηκαν επίσης η κατάσταση των παιδιών με αναπηρίες, οι πολλαπλές διακρίσεις των γυναικών με αναπηρίες¹³, ο ρόλος των οικογενειών στο χειρισμό της αναπηρίας και η ειδική κατάσταση των νέων ατόμων με αναπηρίες .

Στο πλαίσιο των ενεργειών υπέρ των νέων, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή συγχρηματοδότησε ένα συνέδριο που διοργάνωσε η ελληνική προεδρία με τίτλο "Μια Ευρώπη χωρίς φραγμούς για τους νέους" στα πλαίσια του οποίου συγκεντρώθηκαν 150 νέοι για να συζητήσουν τα θέματα του Λευκού Βιβλίου για τη Νεολαία (συμμετοχή, ενημέρωση, εθελοντικό έργο)¹⁴.

Επίσης φαίνεται ότι τα μέσα μαζικής ενημέρωσης παίζουν πολύ σημαντικό ρόλο στην εξάλειψη των στερεοτύπων όσον αφορά τα άτομα με αναπηρίες. Η ελληνική Προεδρία, σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τις οργανώσεις των ατόμων με αναπηρίες, διοργάνωσε ένα συνέδριο για το Ευρωπαϊκό Έτος σχετικά με αυτό το σημαντικό θέμα. Από αυτή προέκυψε μια "Ευρωπαϊκή Δήλωση για τα Μέσα Ενημέρωσης και την Αναπηρία" που εγκρίθηκε τον Ιούνιο του 2003. Η απόφαση λήφθηκε επίσης για τη δημιουργία ευρωπαϊκού δικτύου σχετικά με τα μέσα ενημέρωσης και την αναπηρία έτσι ώστε να εξακολουθήσει να βελτιώνεται η εικόνα των ατόμων με αναπηρίες στα μέσα μαζικής ενημέρωσης, τα επίπεδα απασχόλησης και η πρόσβαση στα μέσα ενημέρωσης.

Η εξαιρετική κινητοποίηση των ενδιαφερόμενων κύκλων μέσω του Έτους απέδειξε την ευρεία επιθυμία για να επιταχυνθεί η επίτευξη της ισότητας των ευκαιριών και το ΕΕΑΑ εισήγαγε νέα πολιτική ώθηση για τη μεγαλύτερη ενσωμάτωση των ατόμων με αναπηρίες. Εκτός από τη μεταφορά της οδηγίας ΕΚ για τη θέσπιση γενικού πλαισίου ίσης μεταχείρισης στην απασχόληση και την εργασία, ανακοινώθηκαν νέες πολιτικές εξελίξεις και

¹³ Ένα σημαντικό συνέδριο με θέμα "Γυναίκες και Αναπηρία " πραγματοποιήθηκε στη Βαλένθια (Ισπανία) το 2003.

¹⁴ http://www.edf-feph.org/en/policy/y_pol.htm

πραγματοποιούνται σήμερα στα κράτη μέλη. Αυτές δεν αφορούν μόνον την ενημέρωση των υφιστάμενων νόμων και την ψήφιση νέων, αλλά επίσης προωθούν νέες προσεγγίσεις, καινοτόμες μεθόδους και θετικά μέτρα. Ιδού μερικά παραδείγματα:

- Η **Γαλλία** αναθεωρεί τους νόμους της του 1975 περί αποζημίωσης και κοινωνικής κάλυψης και πρόκειται να λάβει επίσης μέτρα για την πρόσβαση σε ορισμένες υπηρεσίες.
- Η **Ισπανία** έχει εκπονήσει ένα ειδικό σχέδιο δράσης για τα άτομα με αναπηρίες (2003- 2007)· ένα νέο εθνικό σχέδιο για την πρόσβαση (2004-2012)· ένα σχέδιο για την απασχόληση για άτομα με αναπηρίες. Η Ισπανία θα θεσπίσει επίσης δύο νέους νόμους: για την ισότητα των ευκαιριών και την καταπολέμηση των διακρίσεων και ένα για τα οικονομικά και τα κληρονομικά δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες.
- Η **Γερμανία** εφαρμόζει το νέο νόμο για την ίση μεταχείριση των ατόμων με αναπηρίες παράλληλα με την εκτενέστερη υλοποίηση της προηγούμενης νομοθεσίας πλαισίου.
- Η **Ελλάδα** εκπονεί ένα σχέδιο δράσης για την κοινωνική ένταξη έως το 2006, Επιπλέον, ενόψει των Παραολυμπιακών Αγώνων το 2004 (Αθήνα), η κυβέρνηση αναλαμβάνει ένα σύνολο πρακτικών βελτιώσεων και θεσμικών μεταρρυθμίσεων για τα άτομα με αναπηρίες.
- Η **Πορτογαλία** σκοπεύει να παρουσιάσει νέα βασική και γενική νομοθεσία σχετικά με την αναπηρία και αποκατάσταση, αναθεωρεί τα επιδόματα για άτομα με αναπηρίες και προετοιμάζει στρατηγικό πρόγραμμα αναπηρίας για το 2004-2011.
- Οι **Κάτω Χώρες** αναπτύσσουν σχέδια δράσης για τις πολιτικές αναπηρίας. Ένας νέος νόμος για την ίση μεταχείριση αναμένεται να τεθεί σε ισχύ έως τα τέλη του 2003.
- Η **Ιταλία** εργάζεται επί της ανάπτυξης πλεονεκτημάτων για τις οικογένειες με άτομα με αναπηρίες προσπαθεί να διευκολύνει την αξιολόγηση των αναπηριών για διοικητικούς σκοπούς. Το ιταλικό Κοινοβούλιο συζητά ένα κυβερνητικό νομοσχέδιο σχετικά με την ηλεκτρονική πρόσβαση σε δικτυακούς τόπους καθώς και ένα σχέδιο νόμου σχετικά με την κηδεμονία.
- Η **Φινλανδία** ενέκρινε νέο κυβερνητικό σχέδιο και παρήγαγε έναν οδηγό για να βοηθά τα άτομα με αναπηρίες να αναγνωρίζουν τα ανθρώπινα δικαιώματά τους και τις καταστάσεις στις οποίες γίνονται διακρίσεις.
- Η **Σουηδία** έχει, σύμφωνα με το εθνικό σχέδιό της για τις πολιτικές σχετικά με την αναπηρία εφαρμόσει κατευθυντήριες γραμμές πρόσβασης στις εθνικές αρχές, ένα εθνικό πρόγραμμα για τη βελτίωση των ικανοτήτων παροχής απαντήσεων των δημοσίων λειτουργιών και των εκλεγμένων αντιπροσώπων.
- Η **Ιρλανδία** θα δημοσιεύσει νέο γενικό νόμο σχετικά με την αναπηρία ο οποίος θα περιέχει διατάξεις για την αξιολόγηση ανεξάρτητων αναγκών και δημοσιεύτηκε νόμος για την εκπαίδευση των ατόμων με αναπηρίες.

- Το **HB** εφάρμοσε κανονισμούς για την υλοποίηση της οδηγίας EK/2000/78 και τα τελικά μέρη του νόμου για τις διακρίσεις λόγω αναπηρίας τον Οκτώβριο του 2004. Το HB σχεδιάζει να εισαγάγει ένα νομοσχέδιο εφέτος για την περαιτέρω επέκταση της νομοθεσίας για την αναπηρία.
- Το **Λουξεμβούργο** ψήφισε νέο νόμο τον Ιούλιο 2003 σχετικά με τους κανονισμούς για το εργατικό δυναμικό όσον αφορά άτομα με αναπηρίες και τη δημιουργία εισοδήματος για τα άτομα με σοβαρές αναπηρίες.
- Η **Αυστρία** εξέδωσε αναλυτική δημοσίευση σχετικά με την κατάσταση των ατόμων με αναπηρίες και προετοιμάζει νέο νόμο περί ίσης μεταχείρισης των ατόμων με αναπηρίες
- Το **Βέλγιο** ενέκρινε πρόσφατα νόμο για την καταπολέμηση των διακρίσεων, ο οποίος θα υλοποιηθεί ιδίως μέσω του κέντρου των ίσων ευκαιριών και με την υποστήριξη των ομοσπονδιακών οργάνων με εδαφικές αρμοδιότητες για την ενσωμάτωση των ατόμων με αναπηρίες.
- Η **Δανία** εκτόνησε ένα σχέδιο δράσης για τα άτομα με αναπηρίες και εξασφάλισε προϋπολογισμό για τη δημιουργία 800 έως 1.200 νέων θέσεων για άτομα με αναπηρίες κατά τα επόμενα δύο χρόνια που θα τους επιτρέψει να εγκαταλείψουν τα ιδρύματα.

Συνεπώς, το Ευρωπαϊκό Έτος αποτέλεσε το εφαλτήριο για τα κράτη μέλη ώστε να δώσουν ώθηση στις νέες πολιτικές εξελίξεις προς την επίτευξη των ίσων ευκαιριών για τα άτομα με αναπηρίες, προκαλώντας μια οριστική στροφή σε προληπτικά μέτρα για τα άτομα με αναπηρίες θέτοντας ταυτόχρονα τα θεμέλια μιας μελλοντικής μακροπρόθεσμης δράσης. Σε επίπεδο ΕΕ επίσης, το Ευρωπαϊκό Έτος έδρασε ως μοχλός για την προώθηση ορισμένων σημαντικών πρωτοβουλιών πολιτικής σε βασικούς τομείς που συνδέονται με την άρση φραγμών για την ενσωμάτωση. Ειδικότερα, η Επιτροπή συγκρότησε μια ομάδα ανεξάρτητων εμπειρογνομόνων σχετικά με το θεμελιώδες ζήτημα της πρόσβασης στο δομημένο περιβάλλον, η έκθεση της οποίας προώθησε ορισμένες συστάσεις.

2.5. Στρατηγικοί στόχοι για το μέλλον

Ο σημαντικότερος στόχος της Επιτροπής για τα επόμενα έτη θα είναι η ενίσχυση των ίσων ευκαιριών για τα άτομα με αναπηρίες. Με τον τρόπο αυτό θα δημιουργηθεί μια διαρκής δυναμική για την πλήρη ένταξη των ατόμων με αναπηρίες στην κοινωνία και παράλληλα η διαμόρφωση του ευρωπαϊκού κοινωνικού οικοδομήματος με τρόπο ώστε να παρέχει πραγματική ισότητα ευκαιριών.

Οι περισσότερες ενέργειες στον τομέα της αναπηρίας ανήκουν κατ' αρχήν στην αρμοδιότητα των κρατών μελών και πραγματοποιούνται πάρα πολύ αποτελεσματικά σε εθνικό επίπεδο. Συνεπώς, ο στρατηγικός στόχος της Επιτροπής πρέπει να επιτευχθεί με τρεις συμπληρωματικούς και αμοιβαία υποστηριζόμενους λειτουργικούς στόχους, αξιοποιώντας πλήρως την ικανότητα της Επιτροπής να ενεργεί με τρόπο που μεγιστοποιεί τη συμβολή της ΕΕ. Αυτοί οι λειτουργικοί στόχοι είναι:

- **Επίτευξη της πλήρους εφαρμογής της οδηγίας για την ίση μεταχείριση στην απασχόληση και στην εργασία και έναρξη της συζήτησης για τη μελλοντική στρατηγική για την καταπολέμηση των διακρίσεων**

Η Επιτροπή θα παρακολουθεί τη μεταφορά των νομοθετικών διατάξεων σχετικά με τις διακρίσεις στα κράτη μέλη και στις υπό ένταξη χώρες εντός των προθεσμιών που συμφωνήθηκαν από το Συμβούλιο. Ιδίως, η Επιτροπή θα παρακολουθεί δυναμικά τη μεταφορά και θα εξασφαλίσει τη σωστή εφαρμογή της οδηγίας 2000/78/ΕΚ της 27ης Νοεμβρίου 2000 για τη θέσπιση γενικού πλαισίου ίσης μεταχείρισης στην απασχόληση και στην εργασία έτσι ώστε να εξασφαλιστεί ότι όλα τα θύματα διακριτικής μεταχείρισης μπορούν να επωφεληθούν από την πλήρη της προστασία. Πρέπει να τονιστεί ότι η αποτελεσματική εφαρμογή της οδηγίας αυτής είναι σημαντικό στοιχείο στη γενική προσέγγιση της Επιτροπής όσον αφορά την αναπηρία και σημαντική πρόκληση λόγω των καινοτόμων αντιλήψεων που επικρατούν. Αυτή η οδηγία προορίζεται να καταστεί σημαντικός παράγοντας για την επίτευξη της ισότητας των ευκαιριών για τα άτομα με αναπηρίες. Αυτή η οδηγία θα αμφισβητήσει επίσης την εσφαλμένη αντίληψη ότι η αναπηρία ισοδυναμεί με ανικανότητα ή με έλλειψη ικανότητας, και με την πάροδο του χρόνου, εάν εφαρμοστεί σωστά, αναμένεται συνεπώς να συμβάλει στην εξάλειψη των προκαταλήψεων, του φόβου και της άγνοιας που περιβάλλουν την αναπηρία.

Η Επιτροπή προτίθεται να ξεκινήσει τη δημόσια διαβούλευση (Πράσινο Βιβλίο) την άνοιξη του 2004 σχετικά με τη μελλοντική στρατηγική για την καταπολέμηση των διακρίσεων. Το εν λόγω έγγραφο θα καταγράψει την πρόοδο που επιτεύχθηκε στην πολιτική κατά των διακρίσεων της ΕΕ και θα θέσει ζητήματα σχετικά με τη μελλοντική ανάπτυξη πολιτικής. Θα αντιμετωπίσει επίσης τις νέες προκλήσεις που τίθενται από τη διεύρυνση της ΕΕ.

- **Επιτυχής ένταξη των θεμάτων αναπηρίας στις σχετικές πολιτικές της Κοινότητας και υφιστάμενες διαδικασίες**

Οι σύγχρονες εξελίξεις των πολιτικών για την αναπηρία δείχνουν μια αυξανόμενη τάση προς την ένταξη των θεμάτων της αναπηρίας για την καλύτερη ενσωμάτωση των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρίες και την προώθηση των ίσων ευκαιριών για άτομα με αναπηρίες. Η στρατηγική ενσωμάτωσης της διάστασης της αναπηρίας συνεπάγεται την ενσωμάτωση της προοπτικής των ατόμων με αναπηρίες σε κάθε στάδιο της διαδικασίας πολιτικής – από το σχεδιασμό και την εφαρμογή έως την παρακολούθηση και την αξιολόγηση – με σκοπό την προώθηση της ισότητας των ευκαιριών για τα άτομα με αναπηρίες. Παράλληλα με την ενσωμάτωση της διάστασης των ατόμων με αναπηρίες οι παραμένουσες ανισότητες απαιτούν την υλοποίηση ειδικών ενεργειών υπέρ των ατόμων με αναπηρίες. Ακόμη και αν έχει σημειωθεί σημαντική πρόοδος όσον αφορά την κατάσταση των ατόμων με αναπηρίες, υπάρχουν ακόμη πολλά που πρέπει να γίνουν και χρειάζονται ανανεωμένες προσπάθειες. Επειδή η απασχόληση εξακολουθεί να είναι ο πρωταρχικός και ο πιο αποτελεσματικός τρόπος για τη δημιουργία διαρκών βελτιώσεων για τα άτομα με αναπηρίες και για την επίτευξη της πλήρους τους κοινωνικής ενσωμάτωσης, ιδιαίτερη προσοχή θα δοθεί στην ένταξη των θεμάτων αναπηρίας στις πολιτικές για την απασχόληση, ιδίως όσον αφορά την εκπαίδευση και τη διά βίου μάθηση¹⁵ με τη χρήση όλων των μέσων δράσης που διαθέτει η Επιτροπή.

- **Βελτίωση της "προσβασιμότητας για όλους"**

Η ένταξη των θεμάτων αναπηρίας στις σχετικές πολιτικές πρέπει να επικεντρωθεί ιδίως στον τομέα της δυνατότητας πρόσβασης και πρέπει να συνδέεται σαφώς με την αρχή του "Σχεδιασμού για όλους" (Design For All). Η δυνατότητα πρόσβασης σε αγαθά και υπηρεσίες

¹⁵ Συμπεριλαμβανομένης της εκπαίδευσης μέσω του αθλητισμού, στον οποίο είναι αφιερωμένο το Ευρωπαϊκό Έτος 2004.

και στο δομημένο περιβάλλον αποτελεί θέμα κεντρικής σημασίας για τα άτομα με αναπηρίες το οποίο αφορά και όλους τους πολίτες της ΕΕ. Η Επιτροπή σκοπεύει να προωθήσει την εκπόνηση ευρωπαϊκών τεχνικών προτύπων, εγγράφων τυποποίησης και άλλων πιο γενικών κατευθυντήριων γραμμών για την τεχνική απόδοση της έννοιας της "προσβασιμότητας για όλους", η οποία είναι σημαντική για την μεγαλύτερη ενσωμάτωση των ατόμων με αναπηρίες στην οικονομία και στην κοινωνία. Θα ενθαρρύνει επίσης τις προσπάθειες για την αύξηση της ενημέρωσης των ενδιαφερομένων για την τυποποίηση, σχετικά με την έννοια της "προσβασιμότητας για όλους" και τις αντίστοιχες ευκαιρίες της αγοράς.

Για την επίτευξη των προαναφερομένων λειτουργικών στόχων, η Επιτροπή θα αναπτύξει ένα κυλιόμενο και πολυετές σχέδιο δράσης. Το σχέδιο αυτό δράσης, βασιζόμενο στην ένταξη των θεμάτων αναπηρίας στους διάφορους τομείς πολιτικής της ΕΕ, καθορίζεται σε ένα χρονικό πλαίσιο έως το 2010. Μια προοδευτική προσέγγιση θα παρέχει επαρκή χρόνο για την ανάληψη ενεργειών που πρέπει να αναπτυχθεί μεσοπρόθεσμα και να επωφεληθεί από τις πρωτοβουλίες που αναλήφθηκαν στο πλαίσιο της στρατηγικής της Λισσαβώνας.

Τα επόμενα βήματα αυτού του σχεδίου δράσης θα οριστούν και θα υποστηριχθούν από μία διετή έκθεση στην οποία θα εξετάζεται η γενική κατάσταση των ατόμων με αναπηρίες. Η Επιτροπή δεσμεύεται να εκπονεί το έγγραφο αυτό σε διετή βάση προκειμένου να παρουσιάζεται συγκεκριμένα και σε τακτά διαστήματα, η γενική κατάσταση των ατόμων με αναπηρίες στη διευρυμένη Ευρώπη. Με την έκθεση αυτή επιδιώκεται η παροχή εργαλείου σε όλους αυτούς που εμπλέκονται στη διαδικασία λήψης πολιτικών αποφάσεων ώστε να αυξηθούν οι γνώσεις και η ενημέρωσή τους σχετικά με την κατάσταση των ατόμων με αναπηρίες. Ειδικότερα, αυτό θα οδηγήσει στον καλύτερο καθορισμό της προόδου, τον εντοπισμό των προοπτικών για τα επόμενα έτη και την εξέταση των πιθανών κατευθύνσεων για την ανάπτυξη μελλοντικής πολιτικής ανάλογα με τον αντίκτυπο των πολιτικών της ΕΕ στην κατάσταση των ατόμων με αναπηρίες. Η έκθεση θα χρησιμοποιηθεί συνεπώς ως βάση για τον εντοπισμό νέων προτεραιοτήτων που πρέπει να εξεταστούν στις επόμενες φάσεις του σχεδίου δράσης.

3. ΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ ΤΗΣ ΕΕ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΗΡΙΑ

3.1. Η λογική

Αυτό το κυλιόμενο και πολυετές σχέδιο δράσης για την αναπηρία θα καταστήσει δυνατό τον σχεδιασμό, την υλοποίηση και τη συνέχιση των ενεργειών προτεραιότητας, οι οποίες μπορούν να συμβάλουν σημαντικά στη δημιουργία των ευκαιριών και στην αντιμετώπιση των προκλήσεων που αναφέρονται παραπάνω όσον αφορά την οικονομική και κοινωνική ενσωμάτωση, την ισότητα στην πρόσβαση και την αποτελεσματική συμμετοχή. Συνεπώς οι ενέργειες προτεραιότητας θα αλληλοσυμπληρώνονται έτσι ώστε να καταστεί δυνατή η ανάπτυξη συνεκτικής δέσμης δραστηριοτήτων σε επίπεδο ΕΕ, και σε εθνικό ή αποκεντρωμένο επίπεδο.

Η πρώτη φάση αυτού του σχεδίου δράσης θα αρχίσει στο τέλος του ΕΕΑΑ και θα διαρκέσει δύο έτη, το 2004 και το 2005. Θα έχει ως επίκεντρο τη δημιουργία των αναγκαίων συνθηκών για την προώθηση της απασχόλησης των ατόμων με αναπηρίες ενισχύοντας ταυτόχρονα την πτυχή αυτή. Με τη δημιουργία των όρων αυτών και με την ενίσχυση της προσέγγισης με βάση τα δικαιώματα, τα αποτελέσματα που προκύπτουν από την υλοποίηση αυτής της πρώτης φάσης θα ενισχύσουν και θα συμπληρώσουν την οδηγία 2000/78/ΕΚ σχετικά με την

ίση μεταχείριση στην απασχόληση και την εργασία. Συνεπώς στο πλαίσιο των ενεργειών προτεραιότητας θα εξεταστούν τα διάφορα στάδια της επονομαζόμενης "αλυσίδας απασχόλησης" για να έχουν και τα άτομα με αναπηρίες ίση πρόσβαση στο δικαίωμα για εργασία.

Η Επιτροπή εντόπισε τους τομείς προτεραιότητας για παρέμβαση κατά την πρώτη φάση αυτού του σχεδίου δράσης, οι οποίοι κατατάσσονται στους ακόλουθους τέσσερις συμπληρωματικούς πυλώνες:

- Πρόσβαση και παραμονή στην απασχόληση.
- Διά βίου μάθηση για την υποστήριξη της απασχολησιμότητας, της προσαρμοστικότητας, της προσωπικής ανάπτυξης και της ενεργού ιδιότητας του πολίτη για τα άτομα με αναπηρίες.
- Χρήση του δυναμικού των νέων τεχνολογιών, οι οποίες διαδραματίζουν καίριο ρόλο στην εξασφάλιση των ίσων ευκαιριών και της κινητικότητας στην οικονομία, στην ενίσχυση των ατόμων με αναπηρίες
- Δυνατότητα πρόσβασης στο δημόσιο δομημένο περιβάλλον, που αποτελεί προϋπόθεση για τη συμμετοχή στη θέση εργασίας και την κινητικότητα στην οικονομία και την κοινωνία.

Οι ακόλουθοι τομείς περιέχουν μια σειρά προβλεπόμενων ενεργειών για την εξέταση των εκκρεμωσών προκλήσεων και των νέων αναγκών με σκοπό τη βελτίωση του ποσοστού απασχόλησης και την καλύτερη ενσωμάτωση των ατόμων με αναπηρίες στην οικονομία και στην κοινωνία. Ο κατάλογος των ενεργειών είναι μια μη εξαντλητική απεικόνιση του δυναμικού του σχεδίου δράσης. Έτσι θα εξασφαλιστεί πλήρης διαφάνεια σχετικά με τις προτεραιότητες και τις δραστηριότητες για το 2004-2005.

3.2. Η πρώτη φάση του σχεδίου δράσης της ΕΕ για την αναπηρία: 2004-2005

3.2.1. Πρόσβαση και παραμονή στην απασχόληση

Ο αντίκτυπος της οδηγίας 2000/78/ΕΚ της 27ης Νοεμβρίου 2000 για τη θέσπιση γενικού πλαισίου ίσης μεταχείρισης στην απασχόληση και την εργασία είναι πολύ μεγάλος. Θα χρειαστούν σημαντικές αλλαγές στους υφιστάμενους κανόνες σε ορισμένα κράτη μέλη. Έχει τεράστιες συνέπειες για τους εργοδότες- στον δημόσιο και ιδιωτικό τομέα - και τις πρακτικές τους απασχόλησης προς τα άτομα με αναπηρίες, όσον αφορά τις διατάξεις για τις "εύλογες προσαρμογές". Συνεπώς είναι σημαντικό να έχουν επίγνωση των νέων δικαιωμάτων και ευθυνών τους όλοι οι σημαντικοί συντελεστές, οι υπεύθυνοι για τη χάραξη πολιτικής, οι κυβερνητικοί υπάλληλοι, οι μη κυβερνητικές οργανώσεις, οι εργαζόμενοι και οι εργοδότες. Η ευαισθητοποίηση του πολιτικού κόσμου και της κοινής γνώμης έχει συνεπώς κεντρική σημασία για την εξασφάλιση της επιτυχίας της οδηγίας και, τον Ιούνιο του 2003, η Επιτροπή ξεκίνησε εκστρατεία ενημέρωσης υψηλών προδιαγραφών σε όλα τα κράτη μέλη για να ενημερώσει τους εργοδότες και τους εργαζόμενους σχετικά με τα νέα τους δικαιώματα στο χώρο εργασίας.

Υπό την αιγίδα του ΕΕΑΑ, τον Ιούνιο του 2003 οι υπουργοί Κοινωνικών Υποθέσεων και Απασχόλησης εξέδωσαν ψήφισμα σχετικά με την προώθηση της απασχόλησης και

κοινωνικής ενσωμάτωσης των ατόμων με αναπηρίες¹⁶. Στο ψήφισμα καλούνται τα κράτη μέλη, η Επιτροπή και οι κοινωνικοί εταίροι¹⁷ να συνεχίσουν τις προσπάθειες για την εξάλειψη των φραγμών στην ενσωμάτωση και τη συμμετοχή των ατόμων με αναπηρίες στην αγορά εργασίας, με την ενίσχυση των μέτρων ίσης μεταχείρισης και τη βελτίωση της ενσωμάτωσης και της συμμετοχής σε όλα τα επίπεδα των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης.

Η επιτυχής εφαρμογή της ημερήσιας διάταξης της Λισσαβώνας απαιτεί από τις πολιτικές απασχόλησης των κρατών μελών να προωθήσουν, με ισορροπημένο τρόπο, τρεις συμπληρωματικούς και αμοιβαία υποστηριζόμενους στόχους της πλήρους απασχόλησης, της ισότητας και της παραγωγικότητας στην εργασία και της κοινωνικής συνοχής και ένταξης. Όλοι αυτοί οι στόχοι είναι σαφώς σημαντικοί για την ένταξη των ατόμων με αναπηρίες στην αγορά εργασίας. Πράγματι, ένας από τους σημαντικότερους στόχους είναι η έννοια μιας αγοράς εργασίας χωρίς αποκλεισμούς η οποία απαιτεί την αποτελεσματική ενσωμάτωση των ατόμων με αναπηρίες και όλων των ατόμων που βρίσκονται σε μειονεκτική θέση.

Επιπλέον, στις κατευθυντήριες γραμμές για τις πολιτικές απασχόλησης των κρατών μελών¹⁸ στο πλαίσιο της αναθεωρημένης Ευρωπαϊκής Στρατηγικής για την Απασχόληση (ΕΣΑ) προβλέπεται, στην προτεραιότητα για δράση 7, η προώθηση της ένταξης και η καταπολέμηση των διακρίσεων σε βάρος των ατόμων που βρίσκονται σε μειονεκτική θέση στην αγορά εργασίας, όπως είναι τα άτομα με αναπηρίες. Ιδίως, οι πολιτικές θα επιδιώξουν την επίτευξη έως το 2010 σημαντικής μείωσης σε κάθε κράτος μέλος των διαφορών ανεργίας για τα άτομα που μειονεκτούν, σύμφωνα με τους εθνικούς ορισμούς. Λόγω της σαφούς διασύνδεσης μεταξύ των θεμάτων που ενδιαφέρουν τα άτομα με αναπηρίες και της επίτευξης των τριών στόχων της "νέας" ΕΣΑ, ύψιστη προτεραιότητα αυτού του σχεδίου δράσης θα είναι η ένταξη της διάστασης της αναπηρίας σε όλες τις πτυχές της πολιτικής της απασχόλησης. Αντιστοίχως, τα άτομα με αναπηρίες πρέπει επίσης να υποστηρίζονται στο πλαίσιο άλλων προτεραιοτήτων, κυρίως στο πλαίσιο ενεργοποίησης/πρόληψης και προσφοράς εργασίας. Τα κράτη μέλη καλούνται να αξιοποιούν το εργατικό δυναμικό των ατόμων με αναπηρίες, λαμβάνοντας υπόψη την ειδική κατάσταση των γυναικών με αναπηρίες και των ατόμων με διανοητικές αναπηρίες.

Επιπλέον, τα κανονικά προγράμματα του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου και η κοινοτική πρωτοβουλία EQUAL, ως τα κύρια χρηματοδοτικά μέσα με τα οποία η Κοινότητα μετατρέπει σε δράση τους στόχους της όσον αφορά την απασχόληση των ατόμων με αναπηρίες, χρηματοδοτούν ένα ευρύ φάσμα ενεργειών για την ένταξη των ατόμων με αναπηρίες στην αγορά εργασίας και δοκιμάζουν καινοτόμες προσεγγίσεις σε συγκεκριμένες πτυχές της ένταξης στην αγορά εργασίας. Στο πλαίσιο των θεματικών δραστηριοτήτων EQUAL, δημιουργήθηκαν πέντε ευρωπαϊκές θεματικές ομάδες που αντιστοιχούν στις οριζόντιες προτεραιότητες τους: απασχολησιμότητα, επιχειρηματικό πνεύμα, προσαρμοστικότητα, ίσες ευκαιρίες και αιτούντες άσυλο. Διακρίθηκε ιδιαίτερα η θεματική ομάδα απασχολησιμότητας η οποία δημιούργησε μια ομάδα εργασίας για την αναπηρία.

¹⁶ Ψήφισμα 2003/C 175/01 του Συμβουλίου της 15 Ιουλίου 2003. ΕΕ C 175 της 24.7.2003.

¹⁷ Στην κοινή δήλωση που εξέδωσαν οι ευρωπαϊκοί διεπαγγελματικοί κοινωνικοί εταίροι ως συνεισφορά για το Ευρωπαϊκό Έτος των Ατόμων με Αναπηρίες επιβεβαιώνουν τη δέσμευσή τους να προωθήσουν την ιδέα της επαγγελματικής ενσωμάτωσης των ατόμων με αναπηρίες ως κοινό συμφέρον τόσο για τις επιχειρήσεις όσο και για τους εργαζόμενους.

¹⁸ Απόφαση 2003/578/ΕΚ του Συμβουλίου σχετικά με τις κατευθυντήριες γραμμές για τις πολιτικές απασχόλησης των κρατών μελών της 22.7.2003. ΕΕ L 197 της 5.8.2003.

Εντούτοις ειδικές ανάγκες υπάρχουν και θα υπάρχουν πάντα, για ορισμένα άτομα με αναπηρίες και η Επιτροπή αναγνωρίζει ότι αυτές οι ανάγκες πρέπει να ικανοποιηθούν, εάν χρειαστεί ακόμη και μέσω ειδικών για την αναπηρία πολιτικών για την αγορά εργασίας. Τέτοιου είδους προσπάθειες έχουν επίσης καταβληθεί από την Επιτροπή στο πλαίσιο της κοινοτικής πολιτικής ανταγωνισμού. Ένας κανονισμός σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την απασχόληση εγκρίθηκε το Νοέμβριο του 2002¹⁹, σύμφωνα με τον οποίο τα κράτη μέλη μπορούν από τώρα και στο εξής να χορηγούν ενισχύσεις για τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας και για την πρόσληψη αναπήρων εργαζομένων χωρίς να πρέπει να ζητούν πρώτα την έγκριση της Επιτροπής. Από τώρα και στο εξής, τα κράτη μέλη μπορούν να αναλαμβάνουν έως το 60% του ετησίου μισθολογικού κόστους και τις εισφορές κοινωνικής ασφάλισης εάν μια εταιρεία προσλάβει έναν εργαζόμενο με αναπηρία και επίσης μπορεί να χορηγηθεί ενίσχυση για αποζημίωση της μειωμένης παραγωγικότητας καθώς και της προσαρμογής των χώρων και ειδικής βοήθειας.

Τα άτομα με αναπηρίες πρέπει να λαμβάνουν ίση μεταχείριση στην εργασία και σε αυτό περιλαμβάνεται η ισότητα όσον αφορά την υγεία και την ασφάλεια στην εργασία. Τα άτομα με αναπηρίες καλύπτονται συνεπώς από την ευρωπαϊκή νομοθεσία για την υγεία και την ασφάλεια κατά την εργασία. Η νομοθεσία πρέπει να εφαρμόζεται για να διευκολυνθεί η απασχόληση των ατόμων με αναπηρίες. Σε επίπεδο ΕΕ, η οδηγία 89/654/ΕΟΚ²⁰ προβλέπει στα σημεία 20 και 15 των παραρτημάτων I και II αντίστοιχα, ότι "οι χώροι εργασίας πρέπει να είναι διαρρυθμισμένοι έτσι ώστε να λαμβάνονται υπόψη, κατά περίπτωση, οι ειδικές ανάγκες των μειονεκτούντων εργαζομένων. Η διάταξη αυτή εφαρμόζεται ιδίως για τις θύρες, τους διαδρόμους επικοινωνίας, τα κλιμακοστάσια, τα λουτρά (ντους), τους νιπτήρες, τα αποχωρητήρια και τις θέσεις εργασίας που χρησιμοποιούνται ή καταλαμβάνονται απευθείας από μειονεκτούντες εργαζομένους". Επιπλέον στην περίπτωση που "οι χώροι εργασίας που έχουν υποστεί, μετά τις 31 Δεκεμβρίου 1992, μεταβολές, επεκτάσεις ή/και μετατροπές, ο εργοδότης πρέπει να λάβει τα αναγκαία μέτρα απαραίτητα ούτως ώστε οι παραπάνω μεταβολές να είναι σύμφωνες με τις αντίστοιχες ελάχιστες προδιαγραφές που περιέχονται στο παράρτημα Ι" (άρθρο 5 της οδηγίας 89/654/ΕΟΚ).

Η οδηγία πλαίσιο 89/391/ΕΟΚ²¹, προβλέπει, στο άρθρο 8 την υποχρέωση του εργοδότη να λαμβάνει, κατά την πραγματοποίηση της εκτίμησής τους των κινδύνων, τα κατάλληλα μέτρα για τις πρώτες βοήθειες, την πυρασφάλεια και την εκκένωση των χώρων από τους εργαζομένους. Ταυτόχρονα, η οδηγία 89/654/ΕΟΚ περιέχει στα παραρτήματα I και II, τις ελάχιστες προδιαγραφές όσον αφορά τους διαδρόμους και τις εξόδους κινδύνου καθώς και τα μέτρα για την πυρανίχνευση και την πυρασφάλεια.

Η Επιτροπή λαμβάνοντας όλα αυτά υπόψη πρόκειται να προβεί στα εξής:

Πολιτική καταπολέμησης των διακρίσεων:

- θα υποστηρίξει την ευαισθητοποίηση των νομικών επαγγελματιών, των επιθεωρητών εργασίας, των κοινωνικών εταίρων, των ατόμων με αναπηρίες και

¹⁹ Κανονισμός της Επιτροπής (ΕΚ) 2204/2002 στην ΕΕ L 337/3 που δημοσιεύτηκε στις 13 Δεκεμβρίου 2002.

²⁰ Οδηγία 89/654/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 30ης Νοεμβρίου 1989 σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές ασφαλείας και υγείας στους χώρους εργασίας (πρώτη ειδική οδηγία κατά την έννοια του άρθρου 16 παράγραφος (1) της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ). ΕΕ L 393 της 30.12.1989.

²¹ Οδηγία 89/391/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 12ης Ιουνίου 1989 σχετικά με την εφαρμογή μέτρων σχετικά με την προώθηση της βελτίωσης της ασφαλείας και της υγείας των εργαζομένων κατά την εργασία. ΕΕ L 183 της 29.6.1989.

των εκπροσώπων και των οικογενειών τους σχετικά με την οδηγία 2000/78/EK της 27ης Νοεμβρίου 2000 για τη διαμόρφωση γενικού πλαισίου για την ίση μεταχείριση στην απασχόληση και εργασία.

Η αναθεωρημένη Ευρωπαϊκή Στρατηγική για την Απασχόληση (ΕΣΑ):

- Θα παρακολουθεί εκ του σύνεγγυς την εφαρμογή της αναθεωρημένης ΕΣΑ από τα κράτη μέλη και τα ενθαρρύνει κυρίως να προωθήσουν την καλύτερη πρόσβαση σε ενεργητικά μέτρα αγοράς εργασίας για τα άτομα με αναπηρίες, να βελτιώσουν την προσφορά προσωπικής συνδρομής και καθοδήγησης όταν χρειάζεται, να εντείνουν την καταπολέμηση των διακρίσεων στην αγορά εργασίας, να αποφύγουν τις παγίδες παροχών, να προωθήσουν τη χρήση των νέων τεχνολογιών πληροφόρησης και επικοινωνίας και να βελτιώσουν την ποιότητα της μάθησης, της επαγγελματικής κατάρτισης και της πρόσβασης στην απασχόληση.
- Στο πλαίσιο αυτό, εντός του Ευρωπαϊκού Στατιστικού Συστήματος, η Επιτροπή θα ενθαρρύνει την περαιτέρω ανάπτυξη των εθνικών στατιστικών συστημάτων όπου χρειάζεται, έτσι ώστε να καταστεί δυνατή η καλύτερη παρακολούθηση των θεμάτων αναπηρίας στην ΕΣΑ επιστώντας ιδιαίτερα την προσοχή στα ειδικά δεδομένα για την ισότητα των φύλων.
- Θα δημοσιεύσει έγγραφο εργασίας σχετικά με την εφαρμογή της ΕΣΑ όσον αφορά τα άτομα με αναπηρίες. Για κάθε κατευθυντήρια γραμμή για την απασχόληση, θα πρέπει να επιστάται η προσοχή στη συσχέτιση με τα άτομα με αναπηρίες και να υποδεικνύονται οι ορθές πρακτικές στον τομέα αυτόν. Αυτό το έγγραφο θα έχει ως στόχο να συμβάλει στις συζητήσεις σχετικά με την ένταξη των θεμάτων αναπηρίας σε όλες τις πολιτικές εντός των κρατών μελών στο πλαίσιο της στρατηγικής για την απασχόληση.

Το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο:

- Θα ενθαρρύνει τα κράτη μέλη να λάβουν υπόψη τις ανάγκες των ατόμων με αναπηρίες στις δραστηριότητες που χρηματοδοτούνται από τα κανονικά προγράμματα του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου και την κοινοτική πρωτοβουλία EQUAL.
- Θα ενθαρρύνει τη διάδοση ορθών πρακτικών και καινοτόμων μέτρων στις πολιτικές απασχόλησης/κατάρτισης για άτομα με αναπηρίες κυρίως στο πλαίσιο του ΕΚΤ, της κοινοτικής πρωτοβουλίας EQUAL και στο πλαίσιο της αξιολόγησης από ομότιμους της πολιτικής για την απασχόληση, κ.λπ.

Κοινωνικός διάλογος:

- Θα εμβαθύνει το διάλογο με τους κοινωνικούς εταίρους σε ευρωπαϊκό επίπεδο σχετικά με τη συμβολή τους στις ίσες ευκαιρίες για άτομα με αναπηρίες στην αγορά εργασίας· ιδίως, θα ενθαρρύνει τους κοινωνικούς εταίρους για την εξασφάλιση της συγκεκριμένης εφαρμογής των συστάσεων που διατύπωσαν στη δήλωσή τους της 20ης Ιανουαρίου 2003, με τίτλο "προώθηση των ίσων ευκαιριών και πρόσβαση στην απασχόληση των ατόμων με αναπηρίες" και θα υποστηρίξει

πρωτοβουλίες στο πλαίσιο του κλαδικού κοινωνικού διαλόγου, όπως είναι η εθελοντική συμφωνία σχετικά με την απασχόληση των ατόμων με αναπηρίες που προβλέπεται στον τομέα του εμπορίου.

Εταιρική κοινωνική ευθύνη:

- Θα συνεχίσει να προωθεί την ενημέρωση και τη διάδοση των προσεγγίσεων και των εμπειριών εταιρικής κοινωνικής ευθύνης με στόχο την απασχόληση ατόμων με αναπηρίες όπως προτείνεται στην ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την εταιρική κοινωνική ευθύνη²².

Ένταξη των θεμάτων αναπηρίας στην υγεία και ασφάλεια:

- Θα φροντίσει ώστε να λαμβάνονται υπόψη οι ανάγκες των ατόμων με αναπηρίες στις σχετικές πρωτοβουλίες της ΕΕ για την υγεία και ασφάλεια.

3.2.2. Διά βίου μάθηση

Ο εφοδιασμός των ατόμων με αναπηρίες με όλες τις διαθέσιμες γνώσεις και ικανότητες αποτελεί θεμελιώδες στοιχείο για τη βελτίωση της πρόσβασης στην απασχόληση, την καταπολέμηση του αποκλεισμού και τη βελτίωση της κοινωνικής συνοχής. Αυτό εκτείνεται από τη βασική εκπαίδευση έως τις ευκαιρίες από τις λοιπές μορφές της διά βίου μάθησης: η κοινή έκθεση για την κοινωνική ενσωμάτωση 2001 αναφέρεται στο γεγονός ότι αυξάνονται οι αποδείξεις σχετικά με το ότι αυτά τα άτομα με αναπηρίες που είναι ενσωματωμένα στη συμβατική εκπαίδευση καθ' όλη της διάρκειας της νεότητάς τους είναι πιο πιθανόν να αναπτύξουν τις γενικές και επαγγελματικές βασικές ικανότητες που χρειάζονται για να επιτύχουν αργότερα στην αγορά εργασίας. Ιδίως, η πρόσβαση στις συμβατικές ευκαιρίες της διά βίου μάθησης στην ΕΕ είναι ακόμη σαφώς ανεπαρκής κυρίως όσον αφορά τις μειονεκτούσες ομάδες συμπεριλαμβανομένων και των ατόμων με αναπηρίες.

Ένας τρόπος να υπερνικηθούν τα εμπόδια στην εκπαίδευση, κατάρτιση και διά βίου μάθηση των ατόμων με αναπηρίες μπορεί να είναι η χρήση των σύγχρονων τεχνολογιών πληροφόρησης και επικοινωνίας (ΤΠΕ) για την ηλεκτρονική μάθηση (eLearning).²³ Η πρόταση της Επιτροπής για ένα πρόγραμμα eLearning²⁴ συνεπώς αναφέρεται συγκεκριμένα στις ανάγκες των ατόμων με αναπηρίες. Επιπλέον, το πρόγραμμα δράσης της Επιτροπής για την εκμάθηση γλωσσών και τη γλωσσική πολυμορφία²⁵ προτείνει τη συλλογή και διάδοση πληροφοριών σχετικά με την ορθή πρακτική όσον αφορά τη διδασκαλία ξένων γλωσσών σε μαθητές με αναπηρίες. Στο σχέδιο δράσης της ΕΕ για τις δεξιότητες και την κινητικότητα²⁶ αναφέρεται ότι τα κράτη μέλη πρέπει να εντατικοποιήσουν την υποστήριξη για την ενσωμάτωση των νέων που βρίσκονται σε μειονεκτική θέση, ειδικότερα των νέων με αναπηρίες και με δυσκολίες μάθησης στα συστήματά τους εκπαίδευσης και κατάρτισης. Υπό την αιγίδα του ευρωπαϊκού έτους των ατόμων με αναπηρίες, το Συμβούλιο Εκπαίδευσης

²³ Βλέπε: <http://www.elearningeuropa.info/>

²⁴ Πρόταση απόφασης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και το Συμβουλίου για την έγκριση πολυετούς προγράμματος (2004 - 2006) για την αποτελεσματική ενσωμάτωση των τεχνολογιών της πληροφορίας και της επικοινωνίας (ΤΠΕ) στα ευρωπαϊκά συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης (πρόγραμμα ηλεκτρονικής μάθησης), COM(2002) 751 τελικό, 19.12.2002.

²⁵ COM (2003) 449 τελικό της 24.7.2003: Ανακοίνωση της Επιτροπής για την προώθηση της εκμάθησης γλωσσών και της γλωσσικής πολυμορφίας – Σχέδιο Δράσης 2004 - 2006.

²⁶ COM(2002) 72 τελικό σχετικά με "Το σχέδιο δράσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τις δεξιότητες και την κινητικότητα".

ενέκρινε ψήφισμα για την παροχή ίσων ευκαιριών σε μαθητές και σπουδαστές με αναπηρίες, όσον αφορά την εκπαίδευση και την κατάρτιση²⁷.

Η Επιτροπή λαμβάνοντας υπόψη όλα αυτά θα προβεί στα εξής:

Προγράμματα και πολιτικές εκπαίδευσης, κατάρτισης και νεολαίας της ΕΕ:

- Στο πλαίσιο της εφαρμογής του προγράμματος εργασίας σχετικά με τους στόχους των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης²⁸, θα εξακολουθήσει να δίνει υψηλή προτεραιότητα στην προώθηση της ανταλλαγής ορθής πρακτικής και στον προσδιορισμό των παραγόντων επιτυχίας (ή αποτυχίας) όσον αφορά την ενσωμάτωση των ατόμων με αναπηρίες στην εκπαίδευση και την κατάρτιση.
- Θα δώσει ιδιαίτερη προσοχή κατά το σχεδιασμό και την εφαρμογή του μελλοντικού προγράμματος δράσης e-Learning (2004 – 2006) στις ειδικές ανάγκες που ενδέχεται να έχουν τα άτομα με αναπηρίες – όπως και άλλες ευάλωτες ομάδες – προκειμένου να αναπτυχθεί η ηλεκτρονική μάθηση (e-learning) για όλους τους πολίτες ώστε να καταστεί δυνατή η πλήρης συμμετοχή στη βασιζόμενη στη γνώση κοινωνία.
- Το σύστημα πληροφοριών PLOTEUS σχετικά με τις ευκαιρίες της δια βίου μάθησης στην Ευρώπη θα επεκτείνει την πληροφόρηση για τα άτομα με αναπηρίες συμπεριλαμβανομένων των ειδικών ευκαιριών χρηματοδότησης στα κράτη μέλη.
- Θα υποστηρίξει την ελεύθερη επιλογή καλύτερων προσφορών κατάρτισης και μάθησης από πιο ειδικευμένες υπηρεσίες διά βίου καθοδήγησης, παροχής συμβουλών και επαγγελματικού προσανατολισμού για την προσφορά των μη παραδοσιακών ευκαιριών αγοράς εργασίας και όλων των ευκαιριών μάθησης που δεν συνδέονται με την εργασία για τα άτομα με αναπηρίες.
- Θα δώσει ιδιαίτερη προσοχή σε σχέδια στα οποία εμπλέκονται τα άτομα με αναπηρίες στα τρέχοντα προγράμματα Σωκράτης, Leonardo και ΝΕΟΛΑΙΑ, προβαίνοντας στην αξιολόγηση του αντίκτυπου της δεύτερης γενεάς προγραμμάτων για τις ευκαιρίες δια βίου μάθησης για τα άτομα με αναπηρίες στα κράτη μέλη, θα διαδώσει τα αποτελέσματά τους και θα λάβει υπόψη τις ανάγκες των ατόμων με αναπηρίες κατά το σχεδιασμό της μελλοντικής γενεάς των προγραμμάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης και τις ανάγκες των ατόμων με αναπηρίες κατά το σχεδιασμό της μελλοντικής γενεάς προγραμμάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης.
- Θα παρακολουθεί την ηλεκτρονική πρόσβαση των δικτυακών τόπων και των παραγωγών των μέσων ενημέρωσης για τη δια βίου μάθηση σε ευρωπαϊκό επίπεδο και σε ευρωπαϊκά προγράμματα.

Έρευνα:

- Θα διαδώσει και θα εκμεταλλευτεί πλήρως τις έρευνες που πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο των προγραμμάτων Σωκράτης και Leonardo καθώς και τις έρευνες με

²⁷ Ψήφισμα του Συμβουλίου της 5ης Μαΐου 2003, ΕΕ C 134 της 7.6.2003.
²⁸ COM(2001) 501 τελικό της 7ης Σεπτεμβρίου 2001.

βάση την προτεραιότητα 7 "Πολίτες και διακυβέρνηση σε μια βασισμένη στη γνώση κοινωνία" του 6^{ου} προγράμματος-πλαisiού στον τομέα της έρευνας (6ΠΠ), οι οποίες μπορούν να συμβάλουν σημαντικά στη συζήτηση σχετικά με την κοινωνική ένταξη και την ενεργό ιδιότητα του πολίτη στην κοινωνία της γνώσης, συμπεριλαμβανομένων και των ατόμων με αναπηρίες.

3.2.3. Χρήση του δυναμικού των νέων τεχνολογιών

Στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων για την προσβασιμότητα του προγράμματος δράσης e-Europe 2002²⁹, έχουν επιτευχθεί ορισμένα σημαντικά αποτελέσματα και πρέπει να συνεχιστούν. Οι κατευθυντήριες γραμμές για την πρόσβαση στο περιεχόμενο του Διαδικτύου της πρωτοβουλίας «Προσβασιμότητα στο Διαδίκτυο» (Web Accessibility Initiative) (W3C/WAI/WCAG-V1.0)³⁰ για δημόσιους ιστοχώρους εγκρίθηκαν από τα κράτη μέλη όπως πρότεινε η Επιτροπή³¹. Το Συμβούλιο εξέδωσε ψήφισμα σχετικά με την ηλεκτρονική προσβασιμότητα (e-accessibility) το Δεκέμβριο 2002³².

Ο πιο αποτελεσματικός συντονισμός των πολιτικών σε ευρωπαϊκό επίπεδο για την αποφυγή του "αποκλεισμού από την πληροφόρηση," μέσω συγκριτικής ανάλυσης και ανταλλαγής ορθών πρακτικών ανάμεσα στα κράτη μέλη, έχει επίσης επιτευχθεί και η σχετική νομοθεσία και τα πρότυπα για την εξασφάλιση της συμμόρφωσης με τις αρχές προσβασιμότητας έχουν επανεξεταστεί. Έχει δημιουργηθεί ένα Δίκτυο Εθνικών Κέντρων Αριστείας (EdeAN) στον τομέα του Σχεδιασμού για Όλους (DfA) και διατίθενται πρότυπα, κατευθυντήριες γραμμές και υλικό υποστήριξης από το Σχεδιασμό για Όλους για την προσβασιμότητα των προϊόντων της τεχνολογίας της πληροφορίας, ιδιαίτερα για τη βελτίωση της απασχολησιμότητας και της κοινωνικής ενσωμάτωσης των ατόμων με αναπηρίες. Είναι, ωστόσο, εμφανές ότι η περαιτέρω βελτίωση της προσβασιμότητας στους ιστοχώρους και στις σχετικές τους δημόσιες υπηρεσίες και εφαρμογές είναι ουσιαστικές για την ένταξη στην κοινωνία. Η παρακολούθηση της προόδου της προσβασιμότητας με βάση μια κοινή μεθοδολογία έτσι ώστε να αποκομιστούν συγκρίσιμα δεδομένα, θα αποτελέσει θεμελιώδες θέμα στις μελλοντικές δραστηριότητες.

Οι προσπάθειες στο πλαίσιο του προγράμματος δράσης "eEurope 2005: Κοινωνία της πληροφορίας για όλους"³³ θα κατευθυνθούν προς την εξασφάλιση της συμμετοχής και της ίσης πρόσβασης των ατόμων με αναπηρίες και άλλων ομάδων που βρίσκονται σε μειονεκτική θέση στις κανονικές εξελίξεις στους τομείς των σύγχρονων online δημοσίων υπηρεσιών, ηλεκτρονικής διακυβέρνησης (e-government), ηλεκτρονικής μάθησης (e-learning), ηλεκτρονικής Υγείας και δημιουργούν ένα δυναμικό και προσβάσιμο περιβάλλον ηλεκτρονικής επιχείρησης (e-business). Για την επίτευξη αυτών των στόχων με την

²⁹ "Ψήφισμα του Συμβουλίου σχετικά με το σχέδιο δράσης e-Europe 2002, Φείρα, Ιούνιος 2000.

³⁰ <http://www.w3.org/TR/WCAG10/>

³¹ Ανακοίνωση COM(2001) 529 ΤΕΛΙΚΟ; που υποστηρίχθηκε από το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο όπως αντικατοπτρίζεται στα ψηφίσματά τους:(CR 7087/02, 20.3.2002 και EPR P5_TA (002) 0325, 13.6.2002; Ψήφισμα του Συμβουλίου της 25.3.2002 σχετικά με το σχέδιο δράσης eEurope 2002: προσβασιμότητα στις δημόσιες ιστοθέσεις και το περιεχόμενό τους, EE C 86, 10.4.2003, σ. 2.

³² Έγγραφο εργασίας του προσωπικού της Επιτροπής: Παροχή ηλεκτρονικής προσβασιμότητας. Βελτίωση της πρόσβασης των ατόμων με αναπηρίες στην κοινωνία της πληροφορίας. SEC(2002) 1039 και Ψήφισμα του Συμβουλίου "ηλεκτρονική προσβασιμότητα – βελτίωση της δυνατότητας3 πρόσβασης των ατόμων με αναπηρίες στην κοινωνία της γνώσης", 14680/02, EE 18.2.2003, EE C 39, 18.2.2003, σ. 3.

³³ eEurope 2005: Κοινωνία της πληροφορίας για όλους, Σχέδιο δράσης Μάιος 2002 COM(2002)263, που εγκρίθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Σεβίλλης, 21-22.6.2002.

πρωτοβουλία eEurope 2005 επιδιώκεται η ευρεία παροχή πρόσβασης σε ανταγωνιστικές τιμές και μια σίγουρη υποδομή πληροφόρησης.

Οι εξελίξεις στην τεχνολογία – ιδίως η τεχνολογία πληροφόρησης και επικοινωνίας – προσφέρουν σημαντικές δυνατότητες στα άτομα με αναπηρίες να ξεπεράσουν τους λειτουργικούς περιορισμούς και έτσι να βελτιώσουν τις προοπτικές τους για συμμετοχή στην κοινωνία. Ωστόσο, τα άτομα με αναπηρίες μπορούν επίσης να αντιμετωπίσουν επιπρόσθετους φραγμούς. Οι προτεινόμενες ενέργειες έχουν ως στόχο την παροχή ίσων ευκαιριών με την ενίσχυση της ικανότητας δράσης των ατόμων με αναπηρίες, δηλαδή να εκμεταλλευτούν την κοινωνία της πληροφορίας και τις νέες τεχνολογίες προς όφελος όλων.

Λαμβάνοντας υπόψη όλα αυτά η Επιτροπή θα προβεί στα εξής:

Τεχνολογίες πληροφόρησης και επικοινωνίας (ΤΠΕ):

- Θα καθιερώσει διεθνή διάλογο και κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τα θέματα προσβασιμότητας ιδίως στον τομέα των ΤΠΕ και θα διοργανώσει εργαστήρια με την ΕΕ και τον κλάδο για να διερευνήσει την πολιτική προσβασιμότητας και τα νομοθετικά μέτρα με βάση την υφιστάμενη νομοθεσία στον τομέα των προϊόντων και υπηρεσιών ΤΠΕ (ευαισθητοποίηση, παροχή αδειών, προμήθειες, κατευθυντήριες γραμμές, πρότυπα, απαιτήσεις κ.τ.λ.).

Σχέδιο δράσης eEurope 2005:

- Η προσβασιμότητα θα εξεταστεί ως οριζόντιο θέμα στο πλαίσιο του σχεδίου δράσης e-Europe 2005. Θα αναπτυχθούν οι δραστηριότητες ευαισθητοποίησης και υποστήριξης: ένα σύνολο εργαλείων που θα διευκολύνει την ένταξη των απαιτήσεων της προσβασιμότητας για τις τεχνολογίες πληροφόρησης και επικοινωνίας στις προσκλήσεις για τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων, προσβασιμότητα στις δημόσιες ηλεκτρονικές υπηρεσίες, προσβασιμότητα ως δεξιότητα στις ΤΠΕ.

Σχεδιασμός για Όλους, Βοηθητικές τεχνολογίες και πρότυπα για την προσβασιμότητα στα ηλεκτρονικά μέσα (e-accessibility):

- Θα διατυπωθούν συστάσεις για την ανάπτυξη και τη χρήση ευρωπαϊκού προγράμματος σπουδών στον τομέα του "Σχεδιασμού για Όλους" για επαγγελματίες στον κλάδο της κοινωνίας της πληροφορίας, ιδίως σχεδιαστές και μηχανικούς. Η Επιτροπή θα υποστηρίξει συγκεκριμένα το δίκτυο EdeAN των κέντρων αριστείας στον τομέα του Σχεδιασμού για Όλους.
- Επιπλέον θα καταβληθούν περαιτέρω προσπάθειες με σκοπό την προώθηση της τυποποίησης της ηλεκτρονικής πρόσβασης συμπεριλαμβανομένων του "σχεδιασμού για όλους" και των βοηθητικών τεχνολογιών.
- Θα απονεμηθούν βραβεία για την "Καινοτομία στο Σχεδιασμό για Όλους και στις βοηθητικές τεχνολογίες".
- Θα καθιερωθεί διάλογος με τους παραγωγούς των βοηθητικών τεχνολογιών και θα ενθαρρυνθεί η δημιουργία ορισμένων Ενώσεων της Βιομηχανίας Βοηθητικών Τεχνολογιών που θα συμβάλουν στην επίτευξη πιο διαρθρωμένου και συνεκτικού διαλόγου σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Εκθέσεις:

- Θα εκδοθεί έκθεση με θέμα την προσβασιμότητα στον παγκόσμιο ιστό σχετικά με την εφαρμογή και υλοποίηση των κατευθυντηρίων γραμμών WAI στους δημόσιους ιστοχώρους και θα συνεχιστεί η εργασία για την επίτευξη κοινής ευρωπαϊκής μεθοδολογίας για την αξιολόγηση των προσβάσιμων ιστοχώρων ώστε να αποκτηθούν συγκρίσιμα δεδομένα με βάση τις κατευθυντήριες γραμμές W3C/WAI.

Έρευνα:

- Θα αφιερωθούν 30 εκατομμύρια ευρώ σε μια πρόσκληση υποβολής σχεδίων στο πλαίσιο του 6^{ου} Προγράμματος πλαισίου³⁴ στον τομέα της έρευνας σχετικά με την προσβασιμότητα στον τομέα των τεχνολογιών που είναι κατάλληλες για άτομα με αναπηρίες και των τεχνολογιών για την ενίσχυση της ικανότητας δράσης έτσι ώστε να αυξηθεί η αυτονομία των μεγαλύτερων σε ηλικία ατόμων και των ατόμων με αναπηρίες εξασφαλίζοντας την ισότιμη πρόσβαση και την πλήρη συμμετοχή στην κοινωνία της πληροφορίας³⁵.
- θα υποστηρίξει το έργο και τα αποτελέσματα της ομάδας Inclusive Communication INCOM σχετικά με τη δυνατότητα πρόσβασης για τα άτομα με αναπηρίες στις υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών που θα έχουν ως αποτέλεσμα την υποβολή έκθεσης με βραχυπρόθεσμους και μακροπρόθεσμους στόχους.

3.2.4. Προσβασιμότητα στα δημόσια κτίρια

Ειδικά πλεονεκτήματα μπορούν να αποκομιστούν όταν ο σχεδιασμός και η δόμηση των κτιρίων ακολουθεί την αρχή του καθολικού σχεδιασμού (Σχεδιασμός για Όλους)³⁶. Ειδικότερα, καλύτερη και αποτελεσματικότερη πρόσβαση στο χώρο εργασίας θα καταστήσει δυνατό για τους εργαζόμενους με αναπηρίες να διατηρήσουν την πρόσβαση στην αγορά εργασίας και θα τους βοηθήσει να προσφέρουν πολύτιμη συμβολή στην οικονομία και στην κοινωνία.

Επιπλέον, η ένταξη του στοιχείου της προσβασιμότητας στο αρχικό στάδιο σχεδιασμού συμβάλει στην εξοικονόμηση κόστους και αποδίδει μεγάλα οικονομικά οφέλη. Ένα πλήρως προσπελάσιμο κτίριο είναι ευέλικτο, βιώσιμο - δηλαδή μπορεί να προσαρμοστεί στις μεταβαλλόμενες συνθήκες κατά τη διάρκεια της ζωής των κατοίκων του - και συνεπώς μπορεί να έχει μεγαλύτερη αξία στην αγορά από ένα που δεν είναι. Επιπλέον περαιτέρω η πρόσβαση συμβάλλει στην περικοπή δαπανών που προέρχονται από τους ακόμη μεγάλους

³⁴ Απόφαση αριθ. 1513/2002/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Ιουνίου 2002, για το έκτο πρόγραμμα πλαίσιο δραστηριοτήτων έρευνας, τεχνολογικής ανάπτυξης και επίδειξης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, με σκοπό τη συμβολή στη δημιουργία του ευρωπαϊκού χώρου έρευνας και στην καινοτομία (2002 - 2006). ΕΕ L 232 της 29.8.2002, σ. 1.

³⁵ Πρόγραμμα εργασίας IST 2003 - 2004, www.cordis.lu

³⁶ Ψήφισμα του Συμβουλίου της Ευρώπης της 15.2.2001 για την εισαγωγή των αρχών καθολικού σχεδιασμού στα προγράμματα σπουδών όλων των επαγγελματιών που εργάζονται στον τομέα της δόμησης του περιβάλλοντος.

αριθμούς τραυματισμών και θανάτων από πτώσεις που συνδέονται με περιβάλλοντα που διαθέτουν περιορισμένη πρόσβαση, ιδίως στο χώρο εργασίας.

Εγκαταστάσεις αναψυχής και πολιτιστικού χαρακτήρα έχουν μεγαλύτερη απήχηση στη βελτίωση της ποιότητας ζωής και συμβάλλουν καλύτερα στην κοινωνική και πολιτιστική ζωή όπως αναγνωρίζεται από το Συμβούλιο στα ψηφίσματά τους της 6ης Μαΐου 2003³⁷ σχετικά με την προσβασιμότητα των πολιτιστικών υποδομών και των πολιτιστικών δραστηριοτήτων για τα άτομα με αναπηρίες· και της 21ης Μαΐου 2002³⁸ σχετικά με το μέλλον του ευρωπαϊκού τουρισμού, στο οποίο ψήφισμα απευθύνεται έκκληση προς την Επιτροπή, τα κράτη μέλη και άλλους ενδιαφερόμενους κύκλους να ενισχύσουν τις προσπάθειες για τη διευκόλυνση της προσβασιμότητας των τουριστικών χώρων για τα άτομα με αναπηρίες

Τέλος, η Επιτροπή στη λευκή βίβλο για την ευρωπαϊκή πολιτική στον τομέα των μεταφορών "Λευκή βίβλος - Η ευρωπαϊκή πολιτική μεταφορών με ορίζοντα το έτος 2010: η ώρα των επιλογών"³⁹ αναγνωρίζει ότι προσβάσιμα μεταφορικά μέσα αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της προσβασιμότητας στην ευρύτερή της έννοια. Συνεπώς η Επιτροπή θα προωθήσει την αύξηση της χρήσης προσβάσιμων δημοσίων μεταφορικών μέσων, που θα συμβάλει σημαντικά στην ικανότητα εργασίας.

Λαμβάνοντας όλα αυτά υπόψη και λαμβάνοντας υπόψη τις συστάσεις που διατυπώθηκαν από την ομάδα ανεξάρτητων εμπειρογνομόνων σχετικά με τη πρόσβασης στο δομημένο περιβάλλον, που συγκροτήθηκε από την Επιτροπή υπό την αιγίδα του ευρωπαϊκού έτους των ατόμων με αναπηρίες, η Επιτροπή θα προβεί στα εξής:

Προσβασιμότητα στο δομημένο περιβάλλον:

- Θα προωθήσει την αρχή του Σχεδιασμού για Όλους σε όλες τις σχετικές κοινοτικές πολιτικές για την προσβασιμότητα στο δομημένο περιβάλλον.
- Θα εξετάσει την ανάπτυξη κατάλληλων ευρωπαϊκών προτύπων σε όλους τους τομείς που σχετίζονται με τα δημόσια κτίρια, όπως ο προγραμματισμός, ο σχεδιασμός, η δόμηση και η χρήση των κτιρίων καθώς και τις διαδικασίες ασφαλούς εκκένωσης των κτιρίων για τα άτομα με αναπηρίες.
- Θα προωθήσει την καλύτερη διαπαιδαγώγηση σε θέματα προσβασιμότητας στα σχολεία και με την ανάπτυξη μαθημάτων προσβασιμότητας για επαγγελματίες στον τομέα των δομικών κατασκευών όπως π.χ. για αρχιτέκτονες.
- Θα προωθήσει την ανταλλαγή πληροφοριών και τη διάδοση ορθής πρακτικής σχετικά με ζητήματα πρόσβασης μεταξύ πόλεων.

Νομοθεσία:

- Θα αναθεωρήσει τις ουσιαστικές απαιτήσεις που καθορίζονται στην οδηγία 89/106/ΕΟΚ σχετικά με τα προϊόντα δομικών κατασκευών για να συμπεριληφθούν διατάξεις για την προσβασιμότητα για όλους και ιδιαίτερα, θα εξετάσει τη δυνατότητα υποβολής πρότασης για την ανάπτυξη μιας 7ης ουσιαστικής απαίτησης για την προσβασιμότητα, έτσι ώστε να καταστεί πιο

³⁷ ΕΕ C 134, 7 Ιουνίου 2003.

³⁸ ΕΕ C 135, 6 Ιουνίου 2002.

³⁹ COM(2001) 370 τελικό.

αποδοτική και πιο ακριβής η οδηγία σχετικά με τις ανάγκες των χρηστών με διάφορα μειονεκτήματα.

Ένταξη της διάστασης της προσβασιμότητας στις πολιτικές:

- Θα προωθήσει την ένταξη των διατάξεων προσβασιμότητας στις πολιτικές για την ανάθεση δημοσίων συμβάσεων και για τη χορήγηση κονδυλίων από τα διαρθρωτικά ταμεία σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο.

Μελέτες:

- Θα λάβει μέτρα μετά την εξέταση των εναρμονισμένων κριτηρίων για την καλή προσβασιμότητα των τουριστικών χώρων και υποδομών για άτομα με αναπηρίες και θα εξετάσει τα πιο κατάλληλα μέτρα για να καταστούν οι τουριστικές εγκαταστάσεις πιο προσβάσιμες για τα άτομα με αναπηρίες σε όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση.
- Θα εξετάσει τα αποτελέσματα της μελέτης με θέμα τα αστικά μεταφορικά μέσα για άτομα με μειωμένη κινητικότητα με στόχο να εντοπιστούν οι φραγμοί για την προσβασιμότητα που υπάρχουν στα αστικά συστήματα μεταφοράς.

Έρευνα:

- Στο πλαίσιο του βου κοινοτικού προγράμματος έρευνας, η Επιτροπή θα πραγματοποιήσει τα εξής:
 - θα δρομολογήσει μια μελέτη με στόχο την κατάρτιση αναλυτικού εργαλείου για την υποστήριξη της λήψης αποφάσεων που θα χρησιμεύει στην αξιολόγηση του σχεδιασμού κτιρίων, στον καθολικό σχεδιασμό, ή στην αρχή του σχεδιασμού για όλους και στο οποίο θα λαμβάνονται υπόψη οι ανάγκες των ατόμων με αναπηρίες στα δημόσια κτίρια, κυρίως όσον αφορά το χώρο εργασίας.
 - θα δημοσιεύσει νέες προσκλήσεις για την υποβολή προτάσεων έρευνας: για τη χρηματοδότηση δικτύων έρευνας που θα αναλύουν τα θέματα προσβασιμότητας με την ευρύτερη έννοια (συμπεριλαμβανομένων και των οικονομικών φραγμών στη συμμετοχή των ατόμων με αναπηρίες) και θα ξεκινήσει ένα σχέδιο για την ανάπτυξη δεικτών για την εξακρίβωση της προσβασιμότητας στα κτίρια.

4. ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΚΑΙ ΔΟΜΕΣ ΕΛΕΓΧΟΥ

4.1. Βελτίωση της ικανότητας πραγματοποίησης

4.1.1. Ενίσχυση των δομών της Επιτροπής

Στη διυπηρεσιακή ομάδα εργασίας της Επιτροπής για τον τομέα αναπηρίας θα ανατεθεί το καθήκον να προωθήσει τη διαδικασία του σχεδίου δράσης και να παρακολουθεί τις κύριες δραστηριότητες των διαφόρων υπηρεσιών της Επιτροπής. Επίσης θα συμβάλλει στην εκπόνηση των εργαλείων για την ένταξη των θεμάτων αναπηρίας ιδίως για επιχειρησιακή εφαρμογή και αξιολόγηση, συμπεριλαμβανομένης της κατάρτισης των υπαλλήλων χάραξης

πολιτικής της Ευρωπαϊκής Επιτροπής κτλ. Η διυπηρεσιακή ομάδα θα υποβάλει έκθεση προόδου στην ομάδα Επιτρόπων που είναι αρμόδιοι για τις ίσες ευκαιρίες.

4.1.2. Ενίσχυση της συνεργασίας με τα κράτη μέλη

Στην ομάδα υψηλού επιπέδου της ΕΕ για την αναπηρία, η οποία είναι μια ομάδα εμπειρογνομόνων υπό την προεδρία της Επιτροπής και στο πλαίσιο της οποίας συγκεντρώνονται οι κυβερνητικοί εμπειρογνώμονες αναπηρίας των κρατών μελών, θα δοθεί η σχετική εντολή στο πνεύμα της παρούσας ανακοίνωσης. Η ομάδα αυτή θα ασχοληθεί με την υποστήριξη της ανάπτυξης συνεργιών ανάμεσα στα μέτρα για την αναπηρία σε επίπεδο ΕΕ και θα συζητά την τακτική έκθεση για την αναπηρία. Με την επιδίωξη αυτού του στόχου, αυτή η ομάδα εμπειρογνομόνων υψηλού επιπέδου θα ανταλλάξει πληροφορίες, θα καταστήσει δυνατή την ανταλλαγή και την πιθανή μεταφορά ιδεών και ορθών πρακτικών, δηλαδή στον τομέα της ενσωμάτωσης των ζητημάτων αναπηρίας, και θα αποκομίσει εμπειρίες σχετικά με τα θέματα αναπηρίας στα νέα κράτη μέλη.

4.1.3. Επίτευξη της μέγιστης δυνατής συνεργασίας με άλλους διεθνείς οργανισμούς ή οργανώσεις

Στους θεμελιώδεις συντελεστές στον τομέα αυτό συμπεριλαμβάνονται τα Ηνωμένα Έθνη, καθώς και η Διεθνής Οργάνωση Εργασίας και ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας, το Συμβούλιο της Ευρώπης, ο ΟΟΣΑ, ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία, οι Ευρωπαϊκοί Οργανισμοί Τυποποίησης (CEN, CENELEC, ETSI), ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Εκπαίδευσης Ειδικών Αναγκών, το Ευρωπαϊκό Ίδρυμα για τη Βελτίωση των Συνθηκών Διαβίωσης και Εργασίας. Η συνεργασία με τους οργανισμούς αυτούς θα ενισχυθεί προκειμένου να δημιουργηθούν αμοιβαία εποικοδομητικές εταιρικές σχέσεις και να επωφεληθούν από την εμπειρογνομοσύνη τους και το έργο τους προβληματισμού. Στη σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών, η πλήρης εμπλοκή της Κοινότητας, από κοινού με τα κράτη μέλη στις διαπραγματεύσεις της σύμβασης θα επιβεβαιώσει τις προσπάθειες της ΕΕ στον τομέα της αναπηρίας σε διεθνές επίπεδο.

4.2. Ενίσχυση της διακυβέρνησης

4.2.1. Εμβάθυνση της συνεργασίας με τις ΜΚΟ

Οι υφιστάμενες μορφές συνεργασίας και εταιρικών σχέσεων μεταξύ της Επιτροπής και των ΜΚΟ, όπως με το Ευρωπαϊκό Ίδρυμα Ατόμων με Αναπηρίες, θα αποτελέσουν τη βάση για την εντατικοποίηση του διαλόγου σχετικά με τις στρατηγικές, βελτιώνοντας τη αμοιβαία ενημέρωση και την ανάπτυξη της συνεργασίας.

Η Επιτροπή προτείνει επίσης η ομάδα υψηλού επιπέδου να πραγματοποιεί συνεδριάσεις τουλάχιστον μία φορά το χρόνο, με τους εκπροσώπους των ατόμων με αναπηρίες όπως το ευρωπαϊκό ίδρυμα ατόμων με αναπηρίες, καθώς επίσης και με τους εκπροσώπους των διάφορων άλλων ενδιαφερόμενων μερών που συμμετέχουν στον τομέα των ειδικών αναγκών όπως η πλατφόρμα των ευρωπαϊκών κοινωνικών ΜΚΟ, οι εκπρόσωποι των οικογενειών των ατόμων με αναπηρίες, το ευρωπαϊκό λόμπι γυναικών, η ευρωπαϊκή ένωση παροχέων υπηρεσιών και η ευρωπαϊκή πλατφόρμα αποκατάστασης. Αυτή η ανταλλαγή απόψεων μεταξύ της ομάδας υψηλού επιπέδου και της κοινωνίας πολιτών δεν μπορεί παρά να αυξήσει τη δυνατότητα της ΕΕ να κατανοεί και να λαμβάνει υπόψη τις διάφορες συνθήκες των ατόμων με αναπηρίες.

4.2.2. Έκκληση προς τους κοινωνικούς εταίρους να συνεισφέρουν πλήρως στην προώθηση της ισότητας για τα άτομα με αναπηρίες

Είναι ιδιαίτερα αναγκαίο να βελτιωθεί η συμμετοχή των ατόμων με αναπηρίες στην απασχόληση με την προώθηση της εφαρμογής των παραγόντων επιτυχίας που καθορίστηκαν στη δήλωση των κοινωνικών εταίρων για το Ευρωπαϊκό Έτος των Ατόμων με Αναπηρίες και να αξιολογηθεί ο αντίκτυπος των συμφωνιών τους πλαίσιο για τα άτομα με αναπηρίες με στόχο να συμπεριληφθούν περισσότερα άτομα με αναπηρίες στις οργανώσεις τους και να αυξηθεί με τον τρόπο αυτό η εκπροσώπηση των ατόμων με αναπηρίες.

4.2.3. Υποβολή έκθεσης στα θεσμικά όργανα και στους οργανισμούς της ΕΕ

Η Επιτροπή θα ενθαρρύνει τη διοργανική συνεργασία των θεσμικών οργάνων και οργανισμών της ΕΕ προκειμένου να διευκολύνει και να προωθήσει την ένταξη της διάστασης της αναπηρίας σε όλες τις σχετικές κοινοτικές πολιτικές. Ειδικότερα, η Επιτροπή θα εμβαθύνει το διάλογό της με την επιτροπή απασχόλησης και κοινωνικών υποθέσεων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου καθώς και με την διακομματική ομάδα αναπηρίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, οι οποίες αμφότερες διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην προβολή των προβληματικών θεμάτων που απασχολούν τα άτομα με αναπηρίες.

4.3. Η έκθεση της ΕΕ σχετικά με την κατάσταση των ατόμων με αναπηρίες

4.3.1. Η διετής έκθεση σχετικά με τη γενική κατάσταση των ατόμων με αναπηρίες στη διευρυμένη Ευρωπαϊκή Ένωση

Η έκθεση της Επιτροπής για την αναπηρία θα επιστήσει την προσοχή στις προσπάθειες των κοινοτικών πολιτικών για την προώθηση των ίσων ευκαιριών για τα άτομα με αναπηρίες και θα συγκεντρώσει εισηγήσεις με θέμα την αναπηρία από τα κράτη μέλη για την παρουσίαση των επιτευγμάτων τους, ιδίως όσον αφορά την ενσωμάτωση της προοπτικής των ειδικών αναγκών σε όλες τις σχετικές εθνικές πολιτικές. Οι συμβολές αυτές μπορούν να βασιστούν κυρίως στα εθνικά τους σχέδια δράσης για την απασχόληση και την κοινωνική ένταξη. Ιδιαίτερη προσοχή θα αφιερωθεί στον καλύτερο προσδιορισμό της κατάστασης, των τάσεων και των θεμάτων πολιτικής που έχουν σχέση με την αναπηρία στα νέα κράτη μέλη. Η Επιτροπή θα επεξεργάζεται αυτές τις δημόσιες εκθέσεις κάθε δύο έτη και με βάση μια δομή που δημιουργήθηκε με τα κράτη μέλη και εκπροσώπους των ατόμων με αναπηρίες. Η Επιτροπή ελπίζει να δημοσιεύσει την πρώτη έκθεση στις 3 Δεκεμβρίου 2005 για την Ευρωπαϊκή Ημέρα των Ατόμων με Αναπηρίες.

4.3.2. Εκπόνηση δεικτών πλαισίου, συλλογή δεδομένων και έρευνα

Η αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των πολιτικών αναπηρίας παρεμποδίζεται από την έλλειψη δεδομένων και ποσοτικής και ποιοτικής εκτίμησης των αποτελεσμάτων. Αυτό καθιστά σημαντική την ανάπτυξη δεικτών πλαισίου, οι οποίοι να είναι συγκρίσιμοι σε όλα τα κράτη μέλη. Οι πηγές και οι δομές του ευρωπαϊκού συστήματος στατιστικής, ιδίως μέσω της ανάπτυξης εναρμονισμένων ενοτήτων έρευνας, πρέπει να χρησιμοποιούνται όσο το δυνατόν περισσότερο για την απόκτηση διεθνώς συγκρίσιμων στατιστικών πληροφοριών που χρειάζονται για την παρακολούθηση της προόδου στην επίτευξη των καθορισμένων στόχων. Πρέπει να καταβληθούν περισσότερες προσπάθειες σε επίπεδο ΕΕ και σε εθνικό επίπεδο και να αναπτυχθούν δείκτες και να βελτιωθεί η συλλογή συγκρίσιμων δεδομένων.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προωθεί επίσης ερευνητικές δραστηριότητες κυρίως με σκοπό την αντιμετώπιση των κενών όσον αφορά τις γνώσεις και τις όλο και περισσότερο πολυθεματικές προσεγγίσεις στον τομέα των ατόμων με αναπηρίες.

4.3.3. Αξιολόγηση του σχεδίου δράσης της ΕΕ

Το σχέδιο δράσης για την αναπηρία της ΕΕ καθορίστηκε με χρονικό ορίζοντα το 2010. Η Επιτροπή σκοπεύει να προβεί σε μια πρώτη αξιολόγηση των αποτελεσμάτων της κατά τα μέσα του τρέχοντος έτους, μετά τους πρώτους δύο κύκλους του, δηλαδή, το 2008.